

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 2 JUNI 1918.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Skansens första vårfest 1893.

Ett tjugufemårsminne.

FRAMFÖR MIG LIGGER ETT gulnadt papper, som bär till öfverskrift Skansens vårfest. Det upp-tar namnen — däribland mitt eget — på ej mindre än 104 fruar, som "benäget åtagit sig att medverka vid denna vårfest", samt slutar med en anmodan om gåfvor till de 40 olika försäljningsstånden.

När jag nu läser igenom alla dessa namn framträder, i glädje och vemod, så klart och lefvande för mig minnet af denna strålande fest, af en för Stockholm dittills osedd typ, den första friluftsfesten på det nyanlagda Skansen. För oss alla, som af Artur Hazelius hedrats med anmodan att medverka, kom den och dess efterföljare under "doktors" ledning att höra till våra gladaste, vackraste och käraste minnen.

När jag nu, på uppmaning af Iduns redaktion, med anledning af 25-årsjubileet skall försöka att dels uppfriska minnet af festen för oss som voro med, dels ge senaste tidens barn en föreställning om densamma, känner jag lifligt klyftan mellan vilja och kunna, och jag vet,

Åreporten på Skansen vid 1893 års vårfest.

För Idun af Gurli Linder.

att hur jag än söker orden skall jag ej kunna infånga jublet, glädjen och härligheten öfver denna strålande fest "i den härliga vårsolens glans."

Någon dag i maj syntes ett lustigt ekipage fara genom staden upp till sjelfva Stockholms slott. Det var en af Nordiska Museets gamla vagnar, och i den satt Artur Hazelius. Han skulle upp till kungen och underdånigt inbjuda honom att bevista den stora marknaden. Och Oscar II lofvade att komma och kom också både en och flere gången på denna och många följande vårfester. Redan flere månader i förväg hade det i pressen — ty det ingick i Hazelijs taktik att ideligen mata den med notiser — berättats om denna marknad och "doktors hundra fruar", som skulle stå för rusthållet. Och detta senare var minsann ingen sinekur! Det var ej då, som det sedermera blef, att få sin dräkt från Skansens klädkammare, att äta och dricka på Skansens bekostnad och ställa sig i ett redan färdigordnadt stånd. Det var i stället att "hålla sig med allting själf": dräkt, mat och varor. Man

Fru Anna Wallenberg.

Aftonbladsförsäljerskorna vid 1893 års vårfest.

D:r Artur Hazelius.

De tre byfffruarna vid 1893 års vårfest. Generalskan Lotten Abelin, majorskan Gustafva Adelsköld och friherrinnan Ebba Rudbeck.

fick ej så mycket som ett program gratis. Den sista festdagen lämnades i stånden ett par biljetter till teaterföreställningen, och efter festens slut fick man allt tryck sig till-sändt, "med tacksamhet från Artur Hazelius" — det var allt! Men hur mycket roligare blef det ej på det sättet, hur mycket mera allvar, ansvar och pli på det hela, hvilken ädel fäflan att ordna ett lockande stånd och hvilken strålande glädje, när man fick lämna den med svett och möda förvärfvade behållningen ifrån sig!

När jag nu sitter och tänker på Skansens första vårfest framträder i minnet vid sidan af Hazelius främst fru Anna Wallenberg, alla fruarnas försyn, mellanhanden mellan oss och doktorn, den vi gingo till med alla våra bekymmer och klagomål, hon, under hvars kloka, skickliga och försynta ledning vi alla med sådan glädje arbetade. Det var i hennes gamla ståtliga hem vid Kungsträdgården vi först samlades för att rådgöra om det hela, anmäla hvilka unga flickor vi tänkte föra med oss i våra stånd — det var mycket noga med den saken på den tiden — samt få del af doktors alla ukaser om hur vi i allt skulle förhålla oss och hvad vi skulle anskaffa, bl. a. hästar till gästgiveriet, grönt och blommor till dekorerung, höns, kalvar och grisar till kreatursmarknaden, alla varor till byffén, och för öfrigt "allt säljbart".

Som sekreterare och fru Wallenbergs och allas vårt factotum minns jag fröken Sigrid Millrath (nu fru Behm), ung, söt och oföränderligt älskvärd, besvarande femtioelfva frågor på en gång, mild som en fläkt, men med en vilja af järn; ack, hon visste ju hvilken järnvilja hon i sin ordning hade att tas med!

Modeller till dräkter fingo vi låna af Nordiska museet, och så syddes de hos Giöbels och andra; äkta måste de vara i snitt och färger, och de voro obligatoriska för alla, utom för "byfffruarna". De äldre knotade väl litet, men isen bröts af den i musikkref-sarna då så uppburna fru Lilly Bäckström, som sade: "Det måtte väl finnas kärringar i Dalarna också!" Och därmed kröp hon resolut i sin kulldräkt.

Klockan tio redan skulle vi vara på Skansen, så att marknaden blefve klar att öppnas klockan 11. En blyg stämman hemställde att få börja en timme senare, men förslaget drunknade i ett sorl af ogillande. Under hela doktors tid pågick också marknaden på förmiddagen, med ett program lika omväxlande som eftermiddagens. Det kan sägas, att vi medverkande så godt som flyttade ut

till Skansen på en veckas tid; det var ju blott några timmar på natten vi voro hemma.

Den 1 juni 1893 ingick mörk och regn-diger, men det flaggades på telefontornet, det gifna tecknet att festen skulle äga rum.

Fru Sigrid Behm, född Millrath.

Det ena ekipaget efter det andra körde upp för Skansen-backen. De som åkte voro ju redan festklädda, men vi andra ändrade dräkt i gula villan. Så nytt och ovant var nämligen detta för Stockholm, att det ej föll

Fru Gurli Linder i lappdräkt.

någon af oss in att gå genom stan utstyrd i allmogedräkt.

Emellertid, trots flaggningen, de fem då-nande kanonskotten från Karl XII-lägre och ringningen i Hedvig Eleonoras klockor i Håsjöstapeln kom det ej en enda marknadsbesökande. Regnet hade nämligen börjat ösa ned, som hällt ur byttor, och där sultto vi som ruggiga fåglar, hopkrupna i stugor och stånd, då och då vågande oss ut till Blekingstugan, där byfffruarna hela förmiddagen läto koka delikat "ädel kaffe" till härliga tårter från Berg och Landelius. Så klockan 3 började middagserveringen på Hasselbacken. Det hade nämligen öfverens-kommits att vi där skulle få middag: tre rätter för en krona! Den serverades alla festdagarna i nedre matsalen för ett 40-tal åt gången; och det var en oförglömligt vacker syn att se alla de glada människorna i de nya lysande dräkterna.

Hur hade vi inte hela förmiddagen undrat öfver vädret. Då plötsligen, vid 4-tiden klar-nade det, regnet slutade, solen strålade, och Skansen låg där så trolskt vacker i sin yppiga vårfärgning, med regndropparna ännu glittrande i träd och mark. På planen utanför Blekingstugan stodo redan serverings-borden, och byfffruarna skickade till dok-torn bud om stolar, "ty nu ska ni få se, att här blir folk". Men budbäraren kom åter med det beskedet att doktorn menat, att fruarna skulle skaffa stolar själfva. Men då kom det svar på tal! "Hälsa doktorn, att kommer här inte upp 400 stolar så fort som möjligt, så blir det heller ingen servering af!" Och stolarna kom; Artur Hazelius var nog klok att aldrig spanna bågen till bristning.

Inom en timme vimlade det af folk på marknaden. Hela Stockholm syntes däruppe, och Hazelius gick själf, glad och strålande omkring, tog hand om vänner och bekanta samt bjöd än den ene, än den andre att åka på gästgifvareskjuts, som han alltid själf be-talade. Från denna första festkväll minns jag särskildt Carl Snoilsky och Harald Wieselgren i hans sällskap.

Skola vi så göra en rond genom markna-den?

Redan i backen börjar feststämningen; vägen är kantad med flaggspele och små bygdepojkar sälja program. När vi gått för-bi vaktstugan mötes vårt öga af en storartad äreport af grönt, med blågula sköldar med de gamla kända valspråken från Nordiska museet. Och så äro vi inne på själfva mark-nadsplatsen. Sorl och glam öfverallt, och emot oss tonar Finska rytteriets marsch, som alltid spelades under vårfesten vid alla möj-

Iduns byrå och expedition,

Mästorsamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln:r:	Uppl. A, utan juln:r:	Uppl. C, praktuppl.,
Helt år ..... Kr. 10:50	Helt år ..... Kr. 10:—	med juln:r:
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Helt år ..... Kr. 14:—
2:a halfåret » 5:80	Half år ..... » 5:20	Half år ..... » 7:25
Kvartal ..... » 2:60	Kvartal ..... » 2:60	Kvartal ..... » 3:75
4:e kvartalet » 3:25	Månad ..... » 1:—	Månad ..... » 1:35

Iduns annonspris:

Fr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text.	Utländska annonser:
40 öre å textside.	40 eft. text, 45 öre
20 % förhöjning för	å textside, 20 % förh.
särskildt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

liga tillfällen, så att vi döpte om den till Skansenmarschen. Komna till Bollnäs hälsa vi på "gästgifvaren" (artisten C. Adlercreutz), beställa skjuts och skriva vårt namn i dagboken. Vi ha tur. Den gamla nätta jaktvagnen är ledig, och efter den löfklädda skrinkan, full af sjungande ungdomar, åka vi rundt till Renberget, Mora, förbi Blekingstugan och genom marknadstorget till Bollnäs igen. Just när vi svänga in kommer den gula postschäsen med "postmästarn", (kunglig sekter Geijer) i full uniform, på väg till sitt postkontor för att utdela den ankommande posten. Så göra vi en kort visit inne i Bollnässtugan och köpa en liten fin antikvit af österrikiska ambassadricen Pusterschmid von Hardtenstein. Därefter bär i väg till alla de olika marknadsständer, efter att vi först förfriskat oss med en härlig filbunke och tunnbröd i Laura Fitinghoffs äkta Norrlandsstånd. Vi pröva vår tur i tombolan och i Lyckans stjärna, med deras blygsamma vinster: munspel, blomvaser, finkammar och otroliga handarbeten, som man ej ansett så värst säljbara i ständer. Det var då inte fråga om några tusenkronorsvinster, men glädjen stod högt i tak, och köerna voro minst lika stora som i vår tid. — Vi gå vidare och tillhandla oss vispar, lerkrutor, tennbägare, namnsdagsgratulationer med lysande rosor och lustiga verser, skånska väfnader, cigarrer och skämtsamma apoteksvaror, både för och emot kärleksgriller, vi dricka kaffe med småbröd hos "doktorinnorna" i Balderslunden, äta pepparkakshjärtan och polkagrisar, delta i knifkastning, auktion och andra lustigheter, skåda på Kronbergs tafla Karl XII, med hedersvakt af högstedensammes lifdrabanter. Men hvad är det för folkskockning vid Renberget? Vi skynda dit och finna en riktig kreatursmarknad med levande små grisar och höns. Kommersen går friskt undan och skötes af en som väl aldrig hvarken förr eller senare utfört ett dylikt värf, nämligen grevinnan Stéphanie von Platen (numera furstinnan Wedel). Hon är klädd i öster-åkerdräkt och bär sina rika tunga hårflätor hängande utefter ryggen. Slutligen hamna vi i skogsbrynet vid Morastugan, där vi bjudas på äkta ryskt té och delikata våfflor, 5 öre hjärtat. Nedanför på vägen komma Sköld Anders och Kers Greta från fäbodvallen med kor, kalvar och getter, och patruller komma ridande från Gustaf II Adolfslägret. I amagerbåten köpa vi de färgaste blomster af professorskan Börjeson, född danska och iförd äkta amagerdräkt.

"Undan, ur vägen" — det är själva landshöfdingen som kommer åkande till gästgifvargården. Strax därpå dåna fem ka-

"Kronprinsen" (Margherita Kronberg) i festtåget "Gustaf III och hans hof" vid 1893 års värfest.

nonskott, Håsjöstapelns klockor ringa och Gustaf III med gemål och hof komma och färdas tvänne hvarf kring marknaden. De äro delvis klädda i äkta dräkter, fillhörande museets samlingar, och bland vagnarna märkas Tureholmstvagnen och Osterbyvagnen.

Så hörs plötsligt bondfiolernas muntra taktfasta låt, och i skogsbrynet kommer fram ett bondfölje från Osteråker, brudgummen till häst, med gullvifvor i hatten, och bruden med gullkrona och allsköns stass i vagn och så brudföljet åkande och gående. Sedan de farit rundt ett par gånger gå Osteråkersgossarna och flickorna upp och dansa folkdanser på dansbanan vid Bollnäs.

Efter de båda tågens passerande blir det ytterligare lif och rörelse överallt. Hvem är den vandrande trubaduren där? Jo, själfva Sven Scholander, som sjunger Bellman och samlar fåta beundrande skaror omkring sig. Där håller en charmerande ung man auktion på nationalklädda dockor och andra lekaker, som han hämtar ur fru Anna von Zweigbergks och undertecknads stånd. Han gör stor lycka hos damerna och silfverkronorna trilla raskt in. Hans namn är Ragnar Östberg, elev vid Konstakademien. Vid "Jödes sten" breder den hederlige västgötaknallen Magnis på Nabben ut sina varor, medan Sabbatsbergs rumormästare och kyrkstöten hålla ordning bland ungdomen, som skockar sig omkring honom.

Inte minst frängsel är det kring "Smålandsgossen från Broxvik" (hofrättsassessor Erik von Otter). Han vefvar sitt positiv och sjunger sina "nöjsamma och eftertänkeliga" visor till, som han sedan säljer för "fölf skilling eller sau mö'et en kan fau."

Å wellen I go wänner e wisa höra pau,
Sau kömnen hit nu alla, sau tätt som I kan stau.
Jak well sjonga en saung
Som kan allri ble för laung
För jak sjonger om Smaulann dä harrliga lann,
Maken fenns ej pau waur jor,
Ifrau Söer å te Nor
Å om non därpau twiflar, sau wänt' ett lite grann:

Och så kommer en beskrifning på all Smålands härlighet.

Sent omsider hamna vi på planen utanför Blekingstugan, "byfféfruarnas" rike. Där stå de, friherrinnorna Rudbeck och Leijonhufvud, majorskorna Adelsköld och Adlercreutz, pampiga och fryntliga, glada och gemtliga i sina tältstånd, med höga skånska spettekakor, delikata tårter och bakelser, och dra upp punschflaskor och portionera ut smörgåsar — å, sådana smörgåsar för 10 öre! — som om de aldrig gjort annat. Och under sig ha de en hel stab unga, vackra familjeflickor, som minsann få stå i, ty hvar enda plats på den stora planen är upptagen.

Till slut "regnar stjärnor från Bredablick, Balders ljusa boning". Brandvakterna sjunga sin bön "att Skansen måtte bevaras för eld och brand och fiendehand", och Skansens portar stängas. Men på dansbanan dansa nu marskalkarna i sina hvita studentmössor och sina breda blågula skärp och den bygdedräktsklädda ungdomen, och i spridda kotterier ute på planerna och inne i stugorna dröja de medverkande ännu i timmar i den ljufliga försommarnatten.

En samtida skriver:

"Gustaf III och hans hof" utanför Bollnässtugan.

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
7:de upplagan nu utkommen.
ELISABETH ÖSTMAN. Pris kr. 6: — inb. — — —

Konstfliten Förening för hemslöjd och Konsthandtverk.
Försäljningslokaler: Gamla Högskolan — — — Göteborg.

Fasornas bro.

Novell af HILLEWI PAULIN-MONTELIN.

Om man från Bredablick skådar ned öfver den rörliga taflan bland björkdungarna med dess färgrika, smakfulla dräkter, med musik och låtar i olika tonarter, med sång och skraff och klang af klockor och skällor samt bråkande och råmande, då stiger den fram, klar och tydlig för vår syn, den svenska landliga sommarfesten med darrande mystisk dager och doft af hägg, med glädje och gamman, den korta sommarens härliga stämningsrika fest, sådan vi sett och drömt oss den från barndomens dagar. Sådan var den i går afton, en af de mest intressanta festligheter som någonsin ägt rum i Stockhom.

Den 6 juni firades då första gången som nationaldag, med tal af landshöfding Thempfander, riksarkivarien Odhner m. fl., och efter talen och sången bars Artur Hazelius i gullstol rundt Skansen.

Hvad var det som gaf en sådan särskild prägel åt vårfesterna under Hazelius ledning? Ja, först var det andan i det hela. Han förstod inge de medverkande samma nit och ansvar han själf ägde och låta oss känna det som en heder att få medverka. Så var det disciplinen, hvars omutlighet så förträffligt karaktäriseras af den lilla episoden då Delsbostintan drog ner själfva kung Oscar från gräsmattan och sade: "Bevare oss väl, hvad skulle doktorn säga, om han finge se att vi trampade på hans gräs." Det var vidare hans eget osvikliga föredöme i arbetet. Jag minns hur jag en vårfest klagade inför honom, då det kom bud att festen skulle pågå äfven den följande dagen. "Är det verkliga meningen att vi skola hålla på i morgon också?" Han lade sin hand på min axel och rösten var så mild, men på samma gång så vemodfullt trött då han svarade: "Jag har arbetat så godt som natt och dag i 30 år, och ni klagat öfver sju dagar." Och jag blygdes.

Det var slulligen de så omsorgsfullt utarbetade programmen, som aldrig tillåto några döda punkter, de historiska fågen, folkdanserna och de intressanta folkvisedanserna, alla de äkta typerna; jag behöfver blott erinra om Jödde, Delsbostintan, Hornborgamor, Nergårdslasse, Kära far och Kära mor i Laxbro, drängen Olagus, mor Anna i Oktorp och hennes drängar och pigor, Kalle på skogen.

Intendenten Adelson sade en gång under sin verksamhet på Skansen, på tal om förr och nu: "Jag undrar ändå om själfva Hazelius kunnat hålla uppe nivån, så förändrad som publiken blifvit." Det senare är sant. Men jag vet, att Hazelius, ehuru han aldrig svek de ideella synpunkterna förstod att för dem till fulla utnyttja förhandenvarande konjunkturer — han var i så fall en stor opportunist — och jag tror, att han skulle lyckats tvinga till och med utlänningar och gulasch in under sin ideella vårfesttanke. Artur Hazelius kunde hvad han ville, ty hans vilja var okufflig.

Men därför att han inte längre finns kunna ej heller de gamla vårfesterna från hans tid komma åter. Det enda vi nu kunna göra är att sträfva i samma anda. Och så stark är ännu hans makt öfver oss som då voro med, så levande ännu våra minnen, att när det nu i hans namn vädjats till oss att medverka vid kvartsekelfesten ha vi ej kunnat neka. Vi känna som förr: det måste bli alldeles som doktorn vill.

Den af prof. Frithiof Holmgren författade visan, som såldes på Skansens första vårfest, återfinnes på sid. 349.

HVARJE MORGON PÅ VAGEN TILL SKOLAN går hon öfver bron, som hvälfver sig öfver de svarta fågen — tufande och rykande susa de fram därnere. Den kväljande hvita röken slår sin mur omkring henne, hon tycker, att det är som om den kryper omkring därnere i det svarta och väntar på henne, ty så snart hon kommer, alltid frustar den hvirflande rökpelaren upp. Och den är inte ensam om att lura på henne där under bron. Den frostiga, isiga vinden ligger där också på vakt i rofgirig väntan — och när hon kommer griper den tag i henne — genomborrar henne — förintar henne. Nej — hon bara jämt tycker så ett ögonblick, ty alltid kommer hon ju öfver den förfärliga bron till sist — och hamnar i lugnare trakter. — Men det är för henne som om allt hvad vintern har af is och mördande kyla och som om allt hvad världen har af sot och os förkroppligats i denna bro, som hon ändå dagligen måste öfver.

Hon har nu gått där vinter efter vinter. Hon har bitit ihop fänderna, borrar händerna ner i den tunna kavajen, dragit mössan öfver öronen. Och så har det gått! Med blundande ögon och stela näsborrar har hon i vintermornarna kämpat sig igenom "Fasornas bro", som hon döpt den till.

Så småningom blef det som något själfklart — något ofrånkomligt. Ett sorts prof — som måste gås igenom, innan hon hade rätt att lefva dagen. Något som gaf styrka och spänstighet och en känsla af godt samvete. Och till sist blef det så, att stilla och ljumma mornar blefvo henne ett oting — hon kunde då t. o. m. gå och sakna spänningen, kraftansträngningen! Hon visste, att hon var öfverdrifvet känslig för köld, och hon led gräsligt af den — men ändå till sist hade hon lärt sig älska både den och "Fasornas bro" på något konstigt sätt.

Och nu var det sista vintern hon gick skolvägen. Till våren hägrade hvita mössan. Och sedan — ja, hvad sedan? Hela lifvet!

Vid den tanken for det ibland igenom henne en svindlande glädjekänsla, som om hon såg mot en solglänsande bergstopp! Men ibland — ja, hvarifrån kom den där känslan af ångest, detta förlamande: jag är så rädd. Det var i lifvet så mycket okänt, att vara rädd för — när hon tänkte på det, ropade hela hennes varelse: jag orkar inte.

Det kändes som förr, när hon skulle gå öfver "Fasornas bro" — samma orimliga, hjälplösa skräck långt i förväg, då hon tänkte på de isiga vindarna, på kölden, som skulle sluka henne — kolstanken och de svarta sotflingorna. Men den skrällen hade hon ju öfvervunnit — kampen med den hade bara gjort henne stark och spänstig. Hon måste söka öfvervinna också detta andra: ångesten för lifvet, den sjuka förtviflade lusten att bara vilja sjunka ihop. — Så försökte hon intala sig mod — hon försökte döfva den besynnerliga skrällen med arbete och spända krafter.

Och ändå kände hon med oförklarlig visshet, att den kom närmare och närmare.

Det hade kommit något nytt in i hennes lif. Något annat än läxarbete och skolintressen. Olämpligare hade detta nya aldrig kunnat komma än just nu, då både dagar och nätter voro fyllda af intensivt hårdt arbete för examen — och då våren och spänningen för studentskrifningarna gjorde henne trött och nervös. — Men i alla fall — det nya hade inte frågat om lof — endast lugnt tagit hennes hela jag i besittning, och nu ville hon inte mista det — aldrig mista det.

Det var just detta sista — aldrig mista — som var så svårt, ty hon hade förstätt, att det var just det hon måste.

Hvarför? — det visste hon inte, hon visste bara att hon skulle mista — en dag skulle det förfärliga komma. Det sade henne den flyktiga, glimmande våren — de snabba, glidande skyarna — allt vackert var skymtande, bortilande skönhet, som midt i glädjen gaf smärta.

Det fanns kvällar, då hon med bäfvan i hjärtat stod utanför en dörr med ett hvitt vitkort och som i feber läste om och om igen de svarta bokstäfverna: Bengt Billing, Filosofie studerande. Och hon sade till sig själf: Du borde gå innan — det blir allt för svårt. Men hon kunde inte — hon visste, att hon var väntad. Och också hon väntade och längtade: att få möta de ögon, där hon var hemma, smekas af de händer, som kommo henne att darra. —

Och ännu aldrig hade hon haft kraft att smyga bort. I stället hade hon sakta knackat — och så var all hennes ångslan borta! — Men när dörren sedan slöts om henne, tänkte hon ofta: O, hur länge skall det dröja innan allt är slut — för det är ju bara en dröm — bara en dröm. —

Bengt Billing hade legat fem terminer i Stockholm och studerat konsthistoria — när han träffade Edith, den lilla flickan, som en tid kom att helt förändra hans lif. Hon var så olik alla andra han mött — och därför så — kanske också för mera — men han hade fäst sig djupt vid henne. Hennes smala lilla ansikte med de bruna allvarliga ögonen kom till sist att stå för honom jämt. Och det skiftande mjuka kastanjebruna håret! Han blef så barnslig, att han till och med drömde om det.

Öfver hufvudtaget var det en vår, då han gick som i en enda dröm. Hvad som varit förut och hvad som skulle komma efter — det hade han glömt — han lefde bara för dagarna, som voro. Han hade varit ett rikt hems bortkelade enda barn — han hade varit en odräglig och ohängd skolpojke i en liten svensk småstad — han hade varit en framstående balhjälte en tid bland de yngre elementen i Stockholms societé — han hade varit en glad student med flotta vanor — och han skulle bli? — Ja, kanske skulle han en gång bli något stadgadt och duktigt, som skref lärda afhandlingar om fina konstfynd, som han gjort på sina långa utländska resor. — Men nu var han intet af allt detta. Nu var han bara en ung man, som älskade och som därför också drömde. Och den han älskade och drömde om var bara en liten skolflicka, som ännu talade om hvad hon skulle bli, när hon blifvit stor och tagit studenten!

Om kvällarna sutto de ibland vid fönstret i hans rum med armarna om hvarandra — kind emot kind — med den vida utsikten framför sig och himlen ofvan. Först hade det varit en stjärnhimmel de haft att titta på — men nu blefvo dagarna längre — och nu hade det blifvit en ljus vårhimmel med kvällsskyar af blåaste silke. — När han såg hennes strålände ögon och hennes barnsliga glädje inför de skiftande skyarna tänkte han ofta: Hon är som ett barn — hon blir nog aldrig vuxen som andra.

Och vände han sig då om mot rummet och såg den luxuösa inredningen kom en ny tanke för honom: Hon bryr sig inte om ifall jag bor i en lyxdublett eller i en vindskupa — bara hon har himlen ofvan.

Men när hon gått — och han inte längre såg hennes ögon — inte längre hörde hennes ifriga kära röst, som drog honom med in i så många nya intressen: Allt hon läst — allt hon hört — allt hon sett — när allt detta skiftande, energiska veka, som var hon, var

borta — då var det ibland som han mistat ändå mera. — Med henne var också förtrollningen borta, och det som återstod var en mycket prosaisk ung man, som i en vanlig prosaisk omgifning säfligt rökte sin cigarett, och medan han skakade den gråa askan från den glödande lilla stumpen tänkte han ofta kyliga tankar, som han för en stund sedan säkerligen inte skulle velat kännas vid.

Den första tiden hade det aldrig varit så — det var egentligen bara sista tiden som dessa ensamma stunder med åtföljande nyktra kritiska tankar blifvit allt vanligare. Och han hade t. o. m. då ibland öfverraskat sig själf med att önska, att hon inte skulle komma — fast han strax innan ringt och bedt henne: Kom så snart du kan! — Först hade han inte velat erkänna den där förlugna tanken — hon hade kommit och han hade glömt — men till sist — ja, han hade inte kunnat förneka. Han började känna sig frött på något vis — som om han gett sig in i ett företag, som fordrade för mycket af honom. Nej, han orkade verkligen inte följa med! De där ögonen, de kunde nog le och leka — men ändå — det var mest allvar i dem. Det var det där allvaret, som först varit så nytt och lockat honom — men nu! Det blef något olidligt — något som ville bringa honom att liksom lefva öfver sig själf. Nej han orkade inte — något rebelliskt vaknade inom honom. Och plötsligt fick han klart för sig, att här var ett brott som begicks! Någon höll på att undertrycka hans egenart. Hon fick honom att se med hennes ögon — att lefva ett lif som var hennes, inte hans.

Han ville aldrig se henne mer! Det kom som ett plötsligt beslut, men då hejdade han sig och måste le. Inte se henne mer! Hur skulle han kunna vara utan henne — han längtade så — aldrig känna hennes snabba mjuka händer om sin panna — aldrig få lyssna — aldrig kyssa.

Men de upproriska tankarna gingo fördenkull inte bort af sig själf. De kommo åter och åter. — Och på det sättet kom han in i en sorts osäkerhetsstillstånd — och utan att kunna besluta sig gled han till sist i en dubbelhet, som var slifande och upprifvande nog. Än var allt helt förtrollning och ljus — än bara verklighet och — intet annat. — Han började nu — som en sorts medelväg — att igen söka upp gamla kamrater, som han en tid alldeles lämnat. Och gudskelof, Edith hade nu mycket att göra, hon kom mera sällan.

Ibland likväl, när hon dröjt mycket länge, hade han en svår stund. Tänk, om hon förstått! Hade hon anat, att allt inte längre var som förr. — Och något liknande samvetskval frängde sig upp inom honom. Hennes lilla spensliga gestalt — skulle den en gång skakas af sorg!

Men han kunde ju inte hjälpa det? Inte kunde han väl rå för, att han inte var den hon väntat! Han kunde inte i längden ta allt så på allvar som hon. Det var just det omöjliga med henne, att hon tog allt så förbaskadt på allvar. — Han utslungade det nästan som en förebräelse mot henne. Men i samma stund var det, som om den förebräelsen hade träffat honom själf. Ty en obehaglig, men omutlig röst inom honom sade något om att det där allvaret kanske inte var så långt från hans "egenart", att han kanske skulle orka med det. "Om du bara riktigt ville!" — Men han sökte bli den röstten kvitt — och han sade sig, att han bara gjorde Edith en tjänst genom att aflägsna sig ur hennes lif — han fann snart, att det i själfva verket var hans plikt.

Edith hade klarat skrifningarna och gick med snabba steg mot studentexamen. — Hur

EN HELT NY
Ganska märkelig och lustig

Visa

om

Wärens och Sommarens HERRlighet

På

Skansen.

Allom dem, som ena sådana Ljuflighet
rätt värdera och älska, till ro och nöje
wälmönt lämnad af
FRITHIOF ÖSTGÖTE.

Under en bekant, wacker och lustig
Melodi.

Mel.: "Kom sköna Maj och blicka".

I WARENS LJUSA DAGAR

När kylan tagit slut
Herr doktorn själf behagar
En marknad blåsa ut.
Då myllrar det på Skansen
Af folk i Guds natur,
Och kullor tråda dansen
Bland allehanda djur.

Det sprakar och det glänser
Som eld i hwarje wrå
Och glädjen har ej gränser
För stora eller små.
Ja! det är fast otroligt
Här får man hwad man will —
Ack! Herre Gud så roligt
Den doktorn ställer fill!

Hwad nya marknadsseder
På Skansen dragas opp!
Här finnes fro och heder
I både själ och kropp.
Bedragare, som snärja
Efnalden, man ej ser,
Och supa, slåss och swärja
Det brukas icke mer.

Här finnas gröna lunder
Och sjö med fåglar i,
Och alla dagens stunder
Man andas här så fri.
Här bor i swenska slugor
Förnöjsamhet och flit,
Och folket mår som flugor
Uppå en sockerbit.

Du ljusa fläck på berget
Du Stockholms paradis,
Gör om det gamla Swerget
Igen på fädrens wis!
När doktorn bygger Skansen
Till wärn åt oss i fred,
Will hela kosidansen
Nog gerna wara med.

hade hon inte under många år drömt om den härliga dagen, om hvita mössan, om kamrattesfen, om jubel och sång. Särskildt i första ringen — då hade hon inte tänkt på annat. Och nu — — Det var egentligen bara ett, som gjorde henne så tokigt glad — det var som att fända ett skimrande ljus — att tänka på det. Och det var det, att Bengt, Bengt skulle stå där nere och möta henne, det hade han sagt, och hvita rosor skulle han hålla i händerna, de hade han också sagt. Ah — hvad allt skulle vara ljufvigt och underbart — som ett äfventyr i en dröm. Och alla de andra, som stodo där — kamrater, lärare — alla — de fingo undra så mycket de ville öfver Bengt — det brydde

hon sig inte om. Nej, det var i stället bara roligt, att de skulle få se honom, se hur ung och stark och ståtlig han var. Han skulle vara henne i stället för far och mor och syskon — syskon, som hon aldrig haft och far och mor, som voro döda. — Bengt skulle vara den ende som kom och mötte henne.

Hvad det var skönt, att studiernu skulle vara slut för en tid — så att hon kunde få litet andrum, så att hon kunde hinna träffa Bengt litet mer. — Det grep till inom henne som af plötslig smärta! Hvad de hade träffats litet sista tiden! Det var så sällan hon hade kunnat lämna läxorna och springa de långa mörka gatorna till hans rum, och han kunde ju inte komma till henne — det var ju alldeles omöjligt! Hvad skulle inackorderingstanten ha sagt! — Och så hade dagarna gått. En kväll — det var redan länge sedan nu — då hon känt sig så oresonligt obegripligt ledsen — hade hon lämnat både latinet och fysiken åt ensamma öden, och sprungit hem till Bengt. Men när hon kom, skulle han just gå ut — och han var så nervös och besynnerlig. Han talade något obestämdt om "kamratlifvets fordringar" och "föreläsningar" och "du förstår, man får inte isolera sig helt och hållet" — det sista hade han visst sagt ett par gånger förresten. — Nej, Edith hade inte velat be honom stanna — för hennes skull — utan så hade de båda gått ner tillsammans. Det var så mörkt i trappan — ljuset var visst sönder — men en ljus strimma lyste in från ett fönster — och båda voro tysta — på gatan hade de sagt farväl. Edith hade ensam fått gå hem med gråten pressande i strupen — o, det hade varit en förfärlig kväll! — Och det var sista gången. — —

Men det måste ha varit något tillfälligt. Så fick det aldrig bli mer — aldrig!

Nu kände hon sig bara glad och lycklig. Det var som om den gamla, dumma rädslan och de smygande onda aningarna alldeles hade försvunnit.

Solen sken på de unga hvitklädda flickgestaltarna i fönstret — folkhopen nedanför prasslade med sina silkespapper — för att ha blommorna klara — det märktes en viss oro därnere — det var det sista spännande ögonblicket. Snart skulle dörrarna slås upp — och det skulle bli virrvarr, hisningar och jubel.

Flickorna däruppe kastade spejande blickar på mängden, några hade redan hittat sina anhöriga och logo och viftade. Men Edith slöt ögonen — nej hon ville inte se, hon visste ju. När hon kom ner skulle hon öppna ögonen — fånga alla solens bländande strålar i en enda vid och stor blick. —

— Nu — —

"Alla igenom," ljöd det genom korridorerna, det ropades och skreks. Edith knuffades nästan ner för trappan — knappt hann hon med darrande fingrar trycka mössan på huvudet.

Och så var hon nere. O, hvad det var ljus! — Hon kunde knappt se — hvar var han? Hon väntade några ögonblick — stilla och leende.

— Men kunde han inte ta rätt på henne — hvarför sökte han inte lite bättre! Smått otålig såg hon sig omkring. Bara främmande ansikten — vänliga och glada — men i alla fall främmande — främmande.

En rädsla kom öfver henne — en känsla af värnlös och oskyddad ensamhet. Någon måste rädda henne från detta böljande människohaf, från dessa nyfikna blickar, som frängde sig in på henne. Någon skulle sträcka ut en stark arm — och föra henne ut ur vimlet. Om den handen räcktes henne, skulle hon gripa den i ångest — bara krama — hårdt — aldrig släppa den mer.

"Tusen och en natt och andra essayer" af

ELSIE NORDENSVAN.

— Knuffar, risgryn och serpentiner haglade öfver henne — man stämde upp "Sjungom studentens" —

Hon stod som bedöfvad — hon fallade inte. Men så plötsligt hörde hon en röst, som hon tyckte känna igen, fast det var som om den kom långt bortifrån: "Jag får lyckönska lilla Edith till den stora framgången".

"Lyckönska" — hvem var det som lyckönskade henne — nu. — Hon såg upp och fann den gamla inackorderingstanten framför sig. Hon hade sin bästa svarta sidenmantilj och hatten med de gredelina blommorna — i handen höll hon en liten studentkrans, som hon tafatt sökte fästa på Ediths klänning. Men hon var djupt röd — och handen darrade. —

Edith förstod. Hon förstod, att detta var far och mor — syskon och — Bengt — detta var allt. I hennes ögon kom något som närmast liknade hat. Men gumman märkte det inte. Hon hade ändligen fått fast kransen och var mycket lycklig.

"Aj, kära barn, stack jag henne," sade hon förskräckt när Edith ryckte till vid beröringen. — "Ja, lifet," mumlade Edith, — "tack", hade hon ännu inte fått fram.

Men så ropade man på henne — de skulle fotograferas. "Se så bra ut ni kan," skrek någon. Och kamraterna kommo fram och gratulerade henne, men tittade medlidsamt, när de sågo henne utan blommor. Lärarna skakade hand och talade om fina betyg. — Edith kände för hvar gång som om hon fick piskrapp i ansiktet.

Vid tantens sida gick hon hem — där väntade hennes studentmiddag. Gumman hade ansträngt alla krafter och öfverträffat sig själf. Edith förstod, att hon borde vara tacksam och gjorde sitt bästa för att vara vänlig, men hon kände, att orden liksom matbitarna fastnade i halsen.

Så var hon ändligen ensam. Alla dagens intryck surrade i hennes hufvud. Hon hade bara en enda redig tanke kvar: "Fråga Bengt — hvarför — han — inte — kom" —

Det var en kaffebricka som väckte henne nästa morgon. Tanten stod mysande och stolt framför henne: "Varsågod, lilla studentskan". — Edith satte sig förtjust upp i sängen: Åh, hon var ju student. — Men så mindes hon — och så blef det tyst inom henne. Hon tackade emellertid varmt — först nu började hon förstå, hur rar gumman egentligen var. Och när hon gått ut, blef Edith riktigt röd. Ty hon såg då, att koppen var af det fina japanska porslinet — som brukade stå framme till prydnad — och teskeden — den var ett riktigt lifet konstverk — med handtaget utarbetadt i drifvet silfver. Den där teskeden gjorde henne glad på ett besynnerligt sätt. Det var ändå någon, som brydde sig om henne — gamla tant hade ett kärleksfullt hjärta och hon gjorde hvad hon kunde — kunde en människa göra mer?

Hon gick ut — med sin nya mössa och sitt gamla glada mod, som hon förvärvat genom att i blåsiga vintermornar gå öfver "Fasornas bro" — hon gick öfver den också i dag och log: Nu skall jag gå ut och segra öfver svårigheter, som jag förut segrat öfver köld och vindar.

Hon skulle just vika om hörnet till gatan, då hon mötte den som hon sökte.

Bengt var förlägen och ångerfull — men ändå så underligt främmande. Edith glömde allt hon hade tänkt säga — hon frågade inte — plötsligt kom det öfver henne en sådan likgiltighet för svaret. Det gjorde henne detsamma hvar för han inte hade kommit:

EN KVINNIG ESSAVIST OCH LITTERÄR analytiker hör just inte till det vanliga här i landet. Fröken Elsie Nordensvan, författarinna till "Tusen och en natt och andra essayer", som vi här bekantgöra för Iduns läsekrets, har emellertid som dotter till författaren Georg Nordensvan ett så starkt litterärt påbrå, att det nästan skulle stämpelats som en inkonsekvens af naturen därest hon ej fått skriftställerbegåfning i arf. Hennes debut är käck och frisk, kanske inte minst därför att hon sökt sig bort från modernt västerland till forntida orient och spansk 1600-talsdikt. Hennes håg ligger uppenbart åt den diktkonst, där den saftiga fabeln, det rika äfventyret är utslagsgifvande. Därför har hon kastat sig in på världens mäktigaste fabelsamling "Tusen och en natt", den orientaliska poesien skönt bisarra ädelsten. Och hon har inte gått till verket med den öfvermätte litteraturslukarens skepsis utan med en ung njutares glada ifver och med den lust till kritisk värdesättning, som har sitt ursprung i känsla och förstående.

Man kan säga att hon mindre ger en kritisk analys af sagorna än lever dem, och det sker i en impressionistisk relation med isprängda bemärkningar och synteser, som förläna framställningen ett glittrande lif. Men sådant är väl också kritik, menar läsaren. Utan tvifvel och dock ganska artskild från den granskning, som plockar sönder hvarje muskel, hvarje fiber i ett dikterverk och kallt lägger det under synglasen. Fröken Nordensvan fördjupar sig också i verkets struktur, söker sig fyndigt fram till sagans rötter och kan i några sammanträngda linjer ge hela den etiska eller kulturella innebörden af ett motiv eller ett händelseförlopp, för att inte tala om att hon har den lyckliga förmågan att, när hon vill, kunna ställa sig på den friskt naiva barnuppfattningens ståndpunkt. Hennes essaykonst blir därför ett personligt tillägnande af dikten, ett kvinnligt temperaments lätta, friska utläggningar, ett kvinnligt ögas vackra själfsyn. Ett afsnitt behandlar den västerländska sagans förhållande till Tusen och en natt, en nog så intressant parallell, som dock har det felet att vara väl flyktigt gjord. Kapitlet om Firdusi, författaren till österlandets främsta epos Konungaboken, utgör däremot ett eminent prof på fröken Nordensvans förmåga att ge plastisk åskådlighet åt ett dikterverks andliga proportioner. Det är en med styrka och finhet genomförd framställning af den gigantiska dikten, stor "som åtta Iliader."

Bokens sista sidor äro ägnade åt en spirituellt protest mot Cervantes för hans ignobla handling att låta Don Quijote dö som en helt annan man än han lefvat.

Också här möter denna personliga timbre i rösten, som gör boken i dess helhet sympatisk och intressant. — Arbetet är utgifvet från P. A. Norstedt & Söners förlag och betingar ett pris af 4 kronor. E. H-N.

om det varit af glömska, af tanklöshet eller af andra orsaker. Kanske att han dragit sig för att öppet visa att de hörde ihop — nu sjöd det till inom henne — eller kanske det fanns någon annan — en annan flicka — — Men det gjorde det samma: Han hade inte kommit och han var förlägen. Den där skuldmedvetna förlägenheten gjorde med ens klart för henne — hur långt borta han var från henne nu — att allt var slut.

Hon vände sig om och gick. — Hon kände, att han såg efter henne. Men — han ropade inte — han kom inte efter henne — och rak och stel fortsatte hon sin väg.

"Det var en dröm, och nu har du vaknat" — hela dagen ringde de orden i hennes öron. Hon dref omkring utan ro och rast — utan att känna trötthet men också utan att känna hvila.

Så kom kvällen — Stockholms egen sommarkväll. Hon fann sig själf på en af Skansens höjder, och med heta ögon stirrade hon ut öfver staden. Där var allt hvad hon lärt sig hålla kärt och älska — de många husen, de skimrande vattnen, de hvita båtarna, Söders berg och kyrkspirornas toppar — och öfver allt detta himlen — den blå vårhimlen, som blifvit hennes egen. — Som en strålande visshet for det plötsligt igenom henne, att denna vårens lycka alltid skulle ha en himmel öfver sig!

Och det blef mycket som då blef lättare att bära. —

Hela dagen hade hon kämpat blödande för att ej sjunka ihop — för att ej besinningslöst hänge sig åt den gamla ångesten för lifvet — då hon ingenting trodde — ingenting vågade — bara fasade och kved. Innan hon mött Bengt hade hon varit rädd för människor, tyst och blyg — men så hade lyckans hela segervissa säkerhet kommit öfver henne med en gång. Och nu var den korta drömmen borta och hon famlade bland trasor. Skulle lifvet nånsin kunna bli helt mer? Skulle hon nånsin mer kunna känna den barnliga glada tron, som det inte går att lefva utan.

Hon visste, att nu gällde det. Finge ångesten, vekheten, hjälplösheten nu fatt i henne, så skulle de sedan aldrig mer släppa sitt tag.

Men förtviflan skulle inte få segra!

Hon såg bort öfver staden. Där borta kunde hon skönja "Fasornas bro", svart i den hvita sommarnatten. Där rullade fågen, där vältrade rökmassorna, och till vintern skulle isvindarna komma med frostens alla färor. Hur hade hon inte förr bäfvat för allt detta — velat flytta till en annan stadsdel — men hon hade varit tvungen att uthärda — och så till sist hade hon lärt sig älska "Fasornas bro". Hon kunde nu stå här och vifta till den som till en kär vän.

Det var mycket hon nu ville komma ifrån. Det var värre än isvindar och rökhirflar — och inte ens att flytta till en ny världsdel skulle kunna hjälpa. Det fanns bara ett: uthärda — och än mer: lära sig älska.

Rökhirflarna — isvindarna — de funnos nog kvar därborta vid "Fasornas bro" — men hon hade lärt sig älska dem. Hennes ensamhet — den skulle också finnas kvar i dag, i morgon, alla dagar — men med handen tryckt mot sina brännande, våta ögon undrade hon, om hon en gång kanske på samma sätt skulle komma att älska det som nu var så omöjligt — svårt.

Lilli Zickerman

DEN SOM PLANTERAT ETT UNGT träd får sällan upplefva dess fullbordan i kraft och utveckling — alla känna vi den lärariska historien om gubben som led smålek för sin ifver att sätta frukträd, hvilkas afkastning han aldrig skulle få glädje af. Men fröken Lilli Zickerman kan på sin nu tillstundande 60-årsdag glädja sig åt att det unga träd hon för snart tjugu år sedan planterade och som hon med så mycken möda och omsorg dragit upp ur den karga svenska jorden, i denna stund bär rika frukter och att dess krona snart skall öfverskugga hela riket. Föreningen för Svensk Hemslöjd har under fröken Zickermans ledning vuxit till ett betydande företag och under det år, som förgått sedan fröken Zickerman lämnade chefskapet för att ägna sig åt ett mera speciellt arbete för hemslöjden, har föreningen visat sig trogen sina traditioner. Dess forna ledarinna är för närvarande sysselsatt med att utarbeta mönster till mattor vid provväfnadsanstalten i Vittsjö i Skåne, men detta är endast ett af de mångahanda arbeten, som fröken Zickerman åtagit sig. Hennes energi som en gång lyckades blåsa lif i det svenska hemslöjdsarbetet och hålla det vid lif, hvilket var ännu mera storartadt, har funnit flera rika fält att bruka.

Sedan 1912 har fröken Zickerman suttit i den kungliga hemslöjdskommittén, hvars befänkande nyligen aflämnats till regeringen. Det har varit ett styft arbete, men resultatet är verkligen mödan värdt. På denna fullständiga öfversikt af den svenska hemslöjden skall en ny organisation byggas. Med en öfverstyrelse i Stockholm, där också alla de olika länens hemslöjdsorganisationer skola vara representerade och en stor försäljningslokal för hela landet. Det är fröken

Zickermans gamla tanke om centralisering af den svenska hemslöjden, som här kommer att förverkligas. Undra på om hon är glad att ha fått upplefva, att den tanken satts i hög-sätet och att hon om ett par år skall få se den som verklighet. Detta är den toppunkt af den svenska hemslöjdens utveckling, som fröken Zickerman alltid satt som sitt mål.

Fast fröken Zickerman flyttat till Vittsjö, som ligger ganska långt från Stockholm, är det i alla fall på Hemslöjden vid Biblioteksgatan, som man närmast tänker sig henne. Där träffas hon också litet emellan. Då Idun

sextio år. ❁ 2000

söker henne, finna vi henne sysselsatt med att färglägga några förstorade fotografier af textilier. Om svensk hemslöjd är en hjärtesak för fröken Zickerman, så ha vi här funnit något som ligger henne kanske ännu närmare. Dessa fotos till-hora den storartade modellsamling af svensk textil, som hon under årtal har bragt tillsammans och som nu omfattar många tusen nummer. På alla utställningar, där hemslöjd varit representerad, lika väl som ute i bygderna, har fröken Zickerman outtröttligt sökt få afbilda gamla och nya mönster. Ännu är icke arbetet afslutadt, det behöfs tid och framför allt pengar för att fullgöra det. Fröken Zickerman har gjort det mesta på egen bekostnad, men nu förmår hon icke längre bära utgifterna för företaget. Fyra donatorer ha utlovat 5,000 kronor hvar och sedermera 500 kronor om året så länge arbetet pågår, med det villkor att flera villiga donatorer anskaffas. Det behöfs inalles tjugu personer som bidra med lika stort belopp för att säkerställa företaget. En del af de redan färdiga modellerna äro deponerade i Nordiska Museet och dess föreståndare, doktor Gustaf Upmark har till Idun yttrat sig om fröken Zickermans samlingsarbete på det mest fördelaktiga sätt.

— Det vore en oersättlig förlust för svensk kultur, sade doktor Upmark, om icke denna modellsamling af svenska textilalster blefve fullbordad, och det är att hoppas, att man skall finna personer, som äro villiga att understödja företaget till dess fullbordan.

Fröken Zickerman själf är både hoppfull och en smula orolig. Men hon är så van vid svårigheter, som vika för den verkliga energien.

— Tio år till skall jag väl beräkna att orka arbeta, säger den ungdomliga sextioåringen.

Porträtt till

PROFESSOR RICHARD ANDERSSON ÄR ej mer. Detta sorgebud har väckt saknad och förstämning i vida kretsar, ty hans pianoelever äro spridda öfver hela landet. Som musikpedagog stod han mycket högt, och hans varma mänskliga intresse för sina elever gjorde honom ytterst afhållen. Den lille fösyntaxe herrn med den bredskyggiga mjuka filthatten syntes ibland på Stockholms gator, och hans tempo var då för det mesta "molto allegro ed energico", men eljes framträdde han icke på senare år som utöfvande konstnär. Han har äfven verkat som kompositör. Ledamotskap af Musikaliska akademien och professors titel hörde till de yttre utmärkelser, som kommit Richard Andersson till del. Vid sin död var han 68 år gammal.

70 år fyller den 6 juni fröken Nanny Berglund, Karlskrona. Säkerligen väcker hennes bild till lif gamla minnen hos åtskilliga af Iduns läsare, minnen från den tid, då fröken B. verkade som lärarinna i kork- och papparbeten i sin födelsestad. Redan som mycket ung visade hon konstnärliga anlag, hvilka anlag ytterligare utvecklades och förkofrades genom studier i frökenarna Lindergrens och Plagemans på sin sid mycket berömda konstskola. Femton år gammal anordnade fröken B. en rätt uppmärksam utställning af tafior, rispade i kork, i Karlskrona. De alster i denna konstgren, som utgått från hennes hand äro både många och värdefulla samt ha hittat vägen till mer än en konstväns samlingar. — Fröken B., som äfven varit mycket intresserad af antikviteter, har innehaft en synnerligen stor och dyrbar samling konstföremål af olika slag såsom möbler, guld- och silfverarbeten samt porslin och kristall. Denna samling var säkerligen den största och förnämsta som

Richard Andersson.

Nanny Berglund.

Nanna Hoffmann.

Amalia Lundgren.

innehafts af någon privat person i Karlskrona. Fröken B., som alljämt befinner sig vid oförminskad vigör, har inom vida kretsar gjort sig känd och uppskattad för sina synnerligen gedigna personliga egenskaper.

dagskrönikan. :-:-

Den 23 maj fyllde den välkända chefen för August Hoffmans pianofabrik fru Nanna Hoffmann 75 år. Alljämt står den energiska och grundligt musikintresserade damen som den ledande för sin firma. Det var under ganska bekymmersamma omständigheter fru Hoffmann övertog fabriken vid mannens död för 35 år sedan. Den hade på grund af den dåtida öfverväldigande utländska konkurrensen gått tillbaka, och det kräddes god förtröstan på framtiden, mycken omtanke och ett aldrig hvilande segt arbete för att rycka upp den. Men detta gjorde August Hoffmanns efterlämnade maka. Hon bragte fabriken på nytt upp till den största i sin brasch i Stockholm men förde den också genom nya idéer beträffande konstruktionen av särskildt pianon vidare till den höga ståndpunkt den nu innehar. Den Hoffmannska legato-konstruktionen t. ex. har vunnit lifligt erkännande. Från det allmännas sida har fru Hoffmann erhållit väl-förjanta erkännande. Fabriken är sedan många år kunglig hofleverantör, och år 1912 fick fru Hoffmann den sällsynta utmärkelsen af "Illis quorum meruere labores". Hon är den första som inom pianoindustrien i Sverige fått denna utmärkelse.

Föreståndarinnan för Risbergiska flickskolan i Örebro fröken Amalia Lundgren har nyligen aflidit i en ålder af 60 år.

För endast några veckor sedan firade fröken Lundgren sin sextioårsdag och blef då föremål för en varm hyllning främst från den skola, hvars öden hon ledt i nära tjugu år. Tack vare hennes målmedvetna, duktiga arbete intar nu skolan en rangplats bland undervisningsanstalter, och dess elevantal har på dessa år mångdubblats.

Hos landshöfding och

kultur har i både landshöfdingen och hans fru varma och hängifna beundrare. I synnerhet har fru Widén gjort en betydande insats i detta afseende. Föreningen Jämtslöjd, hvars ordförande hon sedan flera år tillbaka är, har i henne sin mest hängifna arbetare.

Då Idun för någon tid sedan besökte landshöfdingeresidenset i Östersund, var det särskildt om Jämtslöjd och dess verksamhet, som fru Widén kom att tala. Den eleganta, litet stela salongen i sträng empire fylldes så småningom af gamla förnäma prof på jämtländsk väfkonst och nya vackra väfnader, som följde de gamla traditionerna utan att slafviskt efterapa dem. I dessa nya väfnaders tillkomst hade fru Widén en icke ringa del. Somliga mönster hade komponerats

1. Landshöfdingskan Ellendingskans rum. 3. Landsbetsrum. 4. Matsalen. 5. residenset. 7. Salongen.

GRÅTT OCH BRUNT MED INSLAG AF GULDtråd — så se de gamla förnäma jämtiska väfnaderna ut ibland, dessa som nu kunna hittas i fragment under loggolf eller som täcke åt lillgrisen. Grått och brunt, men med det lysande guldet i inslaget, så kan väl också det jämtiska lynnet te sig för den som kommer till landet omkring den mäktiga Storsjön söderifrån. Landshöfdingen Johan Widén och fru Ellen Widén, hvilka sedan mer än tjugu år ha varit bofasta i Östersund, ha vid det här laget hunnit växa sig in i de förhållanden som ett så nordligt beläget land bjuder. Och att växa sig fast i Jämtland betyder att älska det. Det är något säreget öfver detta landskap, en så utpräglad karaktär som här af afskildhet och helhet för sig finner man icke öfverallt i Sverige, och det stolta, kraftiga, allvarliga, som finnes i landskapet och hos folket har fått sitt mest påtagliga uttryck i väfnadskonsten med dess från alla andra landskap strängt skilda karaktär.

Denna artikel är icke på måfå anknuten till den jämtiska hemslöjden. Denna gren af jämtländsk

efter hennes anvisningar och bonader och mattor hade till stor del väfts i en flygel till landshöfdingeresidenset. De voro afsedda för gästbudsalen i Östersunds fornby Jamlli, ett litet Skansen i smått, som vi skola återkomma till vid ett annat tillfälle.

Öfverallt i residenset finner man spår af dess inbyggares intresse för länets hemslöjd. Från trappuppgången, där en vacker färgverkan har uppnåtts mellan den röda jämtlandsstenen och de varmt färgade nöthårsmattorna, till fru Widéns arbetsrum med sina bonader i brunt och grönt, har hemslöjden kommit till heders som den förtjänar. Det personliga intrycket af hem har icke blifvit lidande däraf. En del af mattorna äro väfda i residenset under fru Widéns omedelbara uppsikt.

För ideellt anlagda människor som landshöfding Widén och hans fru har det otvifvelaktigt legat något mycket lockande i att få stifta denna närmare bekantskap med framtidslandet Norrland. Det är icke något tomt ord för dem, de ha icke blott erfårit det vid sina många resor i länet,

fru Widén i Östersund.

då de sett nybrutna tegar mogna till skörd vid sidan af de torfmossevidder, ur hvilka de utgått, utan de ha bägge hvar i sin stad satt in sin energi på att förverkliga den stora tanken om framtidslandet.

Och eftersom Idun närmast vänder sig till kvinnorna, vilja vi här berätta om fru Widéns väfskola. Den har pågått någon tid nu, så att resultatet af undervisningen börjar spåras.

Först framlade fru Widén den plan hon utarbetat för Handarbetets Vänners ledarinna, fröken Carin Västberg, som svarade, att en sådan skola skulle vara idealisk, om den kunde förverkligas.

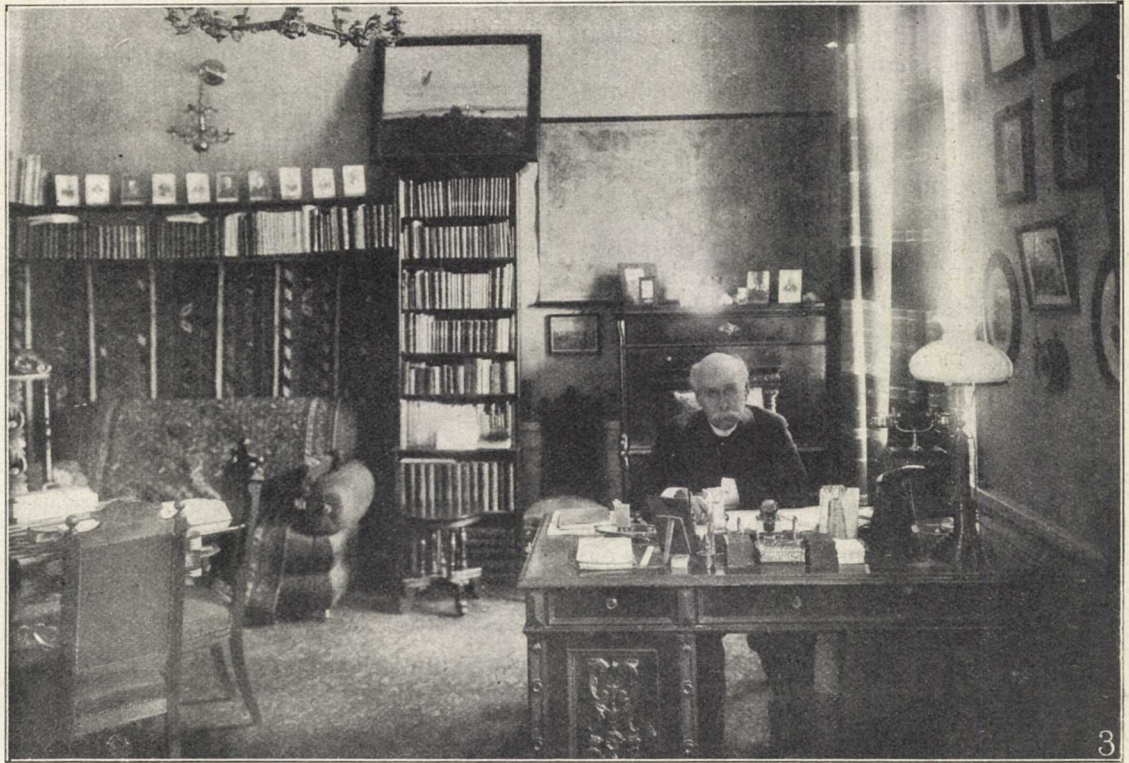
Nu är den verklighet. Hit komma unga jämtländskor från olika delar af länet och ofta ha de med sig en gammal damastduk eller ett

stycke af en väfd tapet, eller en bit linne med näfversöm, som legat i farmors eller mormors gömmor och nu letats fram. Väfskolan afser att kombinera den undervisning som en slöjdläarinna behöfver för sitt arbete med den mera konstnärliga utbildningen för en väfverska, som står på höjden af yrkesskicklighet. I Jämtland finns det godt om slumrande konstnärliga anlag hos ungdomen — liksom guldinslaget i de gamla väfnaderna — dessa flickors stammödrar ha spunnit, väft och sammansatt mönster och färger sedan urminnes tider och sådant sätter frukt.

Mycket mer skulle vara att säga om det älskärda landshöfdingeparet i Östersund. Men för stockholmarna och öfverhufvudtaget för alla som följa riksdagshandlingarna har landshöfding Widén ända till helt nyligen varit en förgrundsfigur och hans starka sociala intresse har inbringat honom en massa offentliga uppdrag, bland annat som ordförande i Skyddsvärnet. Hans talmansbefattning i Andra kammaren och medlemskap i riksdagsutskott och kommittéer må påpekas i

detta sammanhang. Jämtarna ha både aktning och tillgifvenhet för sin höfding som "en redig karl".

Fru Widén anser fortfarande alldeles som när hon var en ung flicka, att de ideella krafven böra gå före allt annat, men hon intresserar sig numera också betydligt för hur de bohgasting, som omge henne se ut. Som förlofvad ansåg hon nämligen, att möbler och mattor i ett hem voro ett nödvändigt ondt, som man måste ha fördrag med, därför att det icke kunde undvikas. Hon kunde då icke ana, att hon skulle komma att bli eld och lågor inför en gammal nyupptäckt väfnad eller att hon skulle nämnas som en betydande kraft inom den svenska hemslöjden, där de jämtska snijemattorna väckt uppseende och fortfarande utgöra en yrkeshemlighet beträffande tekniken. Det ligger dock intet af nemesis i denna utveckling, det är på grund af sin stora idealitet i förening med praktisk blick som fru Widén lyckats i sina sträfvanen för den jämtska kulturen, särskildt hemslöjden, icke i trots af den.

1. Fru Widén. 2. Landshövding Widén i sitt arbetsrum. 3. Interiör af Hallen. 4. Exteriör af Östersund. — Oscar Olsson foto.

❖ *Den första kvinnan.* ❖ *För Jedun af Elin Wägner.* ❖

I.

EN UNG MAN STOD PÅ PERRONGEN och såg det stora tåget västerifrån löpa in.

Då det rusade förbi honom, upptäckte han en skymt af den han gått att möta och började springa i tågets riktning för att hinna henne, innan hon steg ner från plattformen och försvann i mängden.

Han viftade med hatten: Jin, här är jag! och hade tillfredsställelsen att se ett par mörka, spejande ögon lysa upp i en glimt af igenkännande och belåtenhet.

Hon hoppade ner från tåget och räckte honom sin hand, helt kamratligt, men han bugade sig med öfverdrifven vördnad.

— Du är tokig Dick, sade hon.

— Det gläder mig att höra dig säga det, som ett bevis på att du inte blifvit det själf. Jag kunde ju inte veta, om inte din kolossala upphöjelse stigit dig åt hufvudet.

— Det var väl inget att stiga åt hufvet, sade den resande damen lugnt, sjåpa dig inte så rysligt, Dick.

— Då vill du till och med kanske att jag ska ta hand om dig?

— Hvarför skulle jag behöfva tas hand om, tack ska du ha förresten.

Dick kastade en hastig blick bakåt och pekade med tummen öfver axeln på en grupp af ett tiotal unga män af ungefär hans egen typ, som nu fått väderkorn och kommo farande. — Det är journalister, sade han, samma sorts djur som jag. Och där har du beviset både på din ryktbarhet och ditt behof af att bli omhändertagen.

Den stackars ryktbara damens ansikte fick ett uttryck af förskräckelse och hon såg sig om liksom för att fly, men det var för sent.

— Hvad är det för nonsens, jag vill inte bli intervjuad, sade hon i bestämd ton.

— Du måste. Ja ja, gossar, lugna er! Alltså, fröken Jeannie Rickardson, här har ni, och han räknade upp en hel rad af tidningar, herrar Så och Så och Så, som brinner af begär att få tala med er. Och här mina herrar, vände han sig till kollegerna, har ni den Första Kvinnan i parlamentet, som

gärna ska svara på alla er frågor, utom dem, som angår den politiska situationen.

Jeannie gaf sin vän en tacksam blick och herrarna ett bedjande leende, som dock bleknade inför den skur af frågor, som kom haglande öfver henne. — Hur känns det att vara den första kvinnan? — Är det sant, att ni setat i fängelse? — Törs man fråga hvad ni då gjort? — Å, besviket, af so-ci-ala skäl? — Är det sant, att ni klått upp fem grufarbetare, hvilkas kvinnor inbillat dem, att ni arbetade i deras grufva som spion? Fröken Jeannie Rickardson skulle just till att redogöra för sammanhanget, hur hon ingalunda klått någon levande, men med sinnesnärvaro och goda ord lyckats rädda sitt lif, då en ung kvinnlig journalist kom farande: Miss Rickardson, ropade hon andfådd, för Guds skull jag måste genast veta, om ni tänker rösta för krigsresolutionen?

Jeannie stramade till: Under sådana förhållanden måste jag afbryta intervjun, sade hon, för jag går inte in på det aktuella läget, det har jag sagt en gång. Kom, Dick, så går vi.

— Det går inte an, Jeannie. Dick skakade på hufvudet, tänk om det trogna folket inte skulle få veta, att du dansar bäst af alla flickor i Annapolis, att din favorit-häst heter Dick efter mig, och att du gett fem pastorer en korg på ett år! Och han förvred sitt ansikte i ironisk fasa.

Det hjälpte inte, Jeannie vände honom ryggen och började med snabba steg och rak hållning att gå mot utgången utan att låtsas höra, hur frågorna förföljde henne: Är ni pacifist? Nonresistant? Kan ni laga mat?

Den unge mannen blåste ut cigarrettröken på sätt, att det såg ut som om han sagt puh åt den kvinnliga journalisten. Med ett språng hade han hunnit upp Jeannie och tog hennes väska.

— Jag har hyrt ett stort rum åt dig, med särskild sofalkov för anständighetens skull och rosenfärgade omhängen som för ett smekmånadspår, sade han. Fröken Jeannie frågade genast efter priset, fann det för högt.

Då flyttar jag till något anspråkslösare, sade hon.

— Omöjligt, sade Dick, har du då inte satt dig in i att du måste ta emot massor af folk, ja, kanske deputationer, min berömda kusin!

Medan de foro i bil genom staden, mötte de ständigt processioner af sandwichmän, som med hela sin varelse besvuro sina medborgare med fraser sådana som: Ned med våldet! Död åt militarismen! Bort med kungar och kejsare!

— Jag trodde inte stämningen var så pass fredsvänlig här, anmärkte Jeannie, jag har läst tvärtom i tidningarna.

Den unge mannen betraktade henne med kisande ögon och ett spefullt löje i mun-gipan.

— Jag kan inte begripa, sade Jeannie otåligt, hvarför du på en gång ser så försmädlig ut och ändå samtidigt som om du tyckte synd om mig!

— Jag kan väl inte annat! Den unge mannen brast i skratt. När du inte begrep, att det är krigsvännerna som bekostat de där plakaten. Den handfull, som ännu är motståndare till intervention befordrar nu militarismen och är våldets vänner i världen. Och antingen nu beskyllningen är sann eller ej, så omfattas den i hvarje fall med förtjusning som en bred och bekväm bro, på hvilken pacifister trängas på väg till krigsifrarnas läger. — En handfull, utropade Jeannie. De organiserade pacifisterna räknas ju i hundratusetal!

— I miljoner, rättade kusinen. Men som jag nyss sa, de vill alla föra republiken i krig.

— Har de verkligen så tagit sin hand från plogen?

— Ingalunda, men de har vändt plogen.

— Hemma i våra trakter var det starka strömningar mot intervention, man diskuterade för och emot.

— Det gör man inte här! Här bara hurrar man och uppför krigsdanser och slår pacifisterna på käften, så att de vänder den krigiska sidan till. Här begriper hvarje barn att saken var klar i och med att presidenten utlyste extra session af kongressen. Han kommer visserligen att hålla ett långt tal, ett rekordtal, tror man, men det är bara inför världen, ni ledamöter kunde så gärna säga ja och amen, redan innan han börjat och bespara honom besväret.

— Jag vill åtminstone gärna höra hans skäl först, sade Jeannie med det envisa tonfall Dick så väl kände igen.

— Ja, om du bara finge det, sade han trumpet.

Fröken Jeannie glömde att protestera mot rummets storlek, när man öppnade dörren för henne till hennes bostad. Hennes uppmärksamhet fängslades af två jättelika blomsterbuketter framme på skrifbordet och en väldig hög af bref.

— Adjö, så länge, Jin, sade kusinen, vill du äta middag med mig? Hon vände sig om med ett litet generadt leende: Jag är bjuden på middag, sade hon och höll upp ett bref.

— Frukost i morgon då, innan du går till parlamentet?

Hon rodnade: Ja ser du, det ville jag gärna, men... det ser ut som om det vore ordnad nån slags hedersfrukost af rösträttskvinnorna och jag måste kanske...

— Naturligtvis! sade kusinen. Jag väntar till dess du röstat mot presidenten, då får du mer tid för mig! Och med dessa gåtfulla ord lämnade han rummet.

— Titta upp så ofta du kan! ropade Jeannie efter honom. Nu när han försvann, kän-

EN HEL FAMILJ I STUDENTMOSSA.

Ofvanstående ovanliga familjebild framställer professor Gunnar Andersson i Djursholm med fru och tre barn. Bilden togs då familjens yngsta dotter fröken Birgit Kewenter nyligen eröfrade studentmärket. Professorn själf är 34-årig student, fru A. är medicine kandidat, och af sönerna är den äldre juris studerande, medan den yngre gått i moderns fotspår.

O. Halldin foto.

Skansens nyaste förvärf, Seglorakyrkan, hvilken Trefaldighetssöndagen invigdes med en högtidlig gudstjänst.

de hon sig med ens så främmande i sin nya omgivning. Och ingen lefvande i detta land hade gått igenom detsamma och kunde råda henne. Hon var sannerligen den första kvinnan! Men fröken Jeannie hade varit med om mycket innan hon nådde denna punkt på sin lefnads bana, — hon tänkte på situationen i grufvan, som journalisterna nyss dragit fram, på det långt fruktansvärdare ögonblick, då hon i ett bomullsspinneri såg en kamrat slitas i stycken af maskinen och därvid höll på att förlora herraväldet öfver sin egen, på det moraliska och fysiska lidande det beredt henne att nu senast under fjorton dagar arbeta i en ammunitionfabrik, men hur hon dock uthärdat där, för att sen med auktoritet kunna anklaga fabriksägaren och med opinionens hjälp tvinga honom att förbättra arbeterskornas förhållanden. Allt detta och mycket mer hade hon genomlevat och stod här nu med frisk kropp och vilja besluten att inför ett större forum och med större möjligheter föra talan för den samhällsklass, som för henne symboliserades af flickan, som slets sönder lem för lem af maskinen. Det var för Henne hon kommit in i parlamentet! För henne skulle hon strida!

Och sedan hon sagt sig detta, tog fröken Jeannie Rickardson af resdräkten för att hvilat ett par timmar innan middagen.

En uppapperska kom in med té. Då Jeannie tittade lite förvånad på henne, sade hon: Herrn som följde hit fröken, sa till om det. — Javisst, ja, jag bad honom ju det, ljög Jeannie och gaf flickan en blick ur sina rättframma bruna ögon. — Dick, tänkte hon, han tror väl inte...

När hon stod färdig att gå till middagen, slank kusinen helt oväntadt in för att granska hennes toalett. Han mönstrade noga den hvita crepe-de-chineklänningen, som ingen annan prydnad hade än materialets fräschör, fyllighet och dyrbarhet. Det slog honom, att han aldrig sett hennes fot se så liten ut som nu i sin hvita sidensko. — Nå, men juveler då? frågade han. — Har inga, svarade hon utan att se upp, strängt upptagen af att dra på sina långa snöhvita handskar. Hvem skulle gett mig juveler? — Inga hårda ord mot mig, Jeannie, du ville aldrig ha den där ringen som...

Nå, här har du i alla fall något att lifva upp din jungfruliga hvithet med! Det är förresten lustigt att alla ni feminister klär er i vitt som i nån slags uniform, tänk hvad du skulle varit kolossalt mycket stiligare i den där fräsande gröna färgen, du minns du brukade förr i världen, innan du gått i kloster. Och därmed räckte han henne en knippa röda rosor, som han hållit dold bakom ryggen.

— Tack kära Dick, sade hon lite nådigt, men inte kan du väl mena, att jag ska komma till middan klädd i hyllningsbukett, som en prinsessa från Europa! Hon bröt af två knoppar, som hon fäste vid skärpet.

— En i håret åtminstone, föreslog han och sökte själf placera en ros i hennes mörkbruna, burriga hår, men hon avfärjde. — Jag

är en kongressledamot, Dick, sade hon, inte någon baldrottning.

— Jaså, sade han med en suck, men kära Jeannie, glöm åtminstone inte alldeles, att du dock har varit en. Han betraktade det fämligen breda, mörkhyade ansiktet med de klara, rättframma ögonen och den stora, fasta munnen, detta ansikte, som ehuru märkt af strapatser, tankar och omsorger, ännu var ungt, emedan oberördt af sexuella mödor och lidelser. Det var något förvåntansfullt och fullt öfver henne som gjorde honom ondt. Hade hon då inte satt sig in i hvad det val, som låg framför henne kunde komma att betyda för henne personligen?

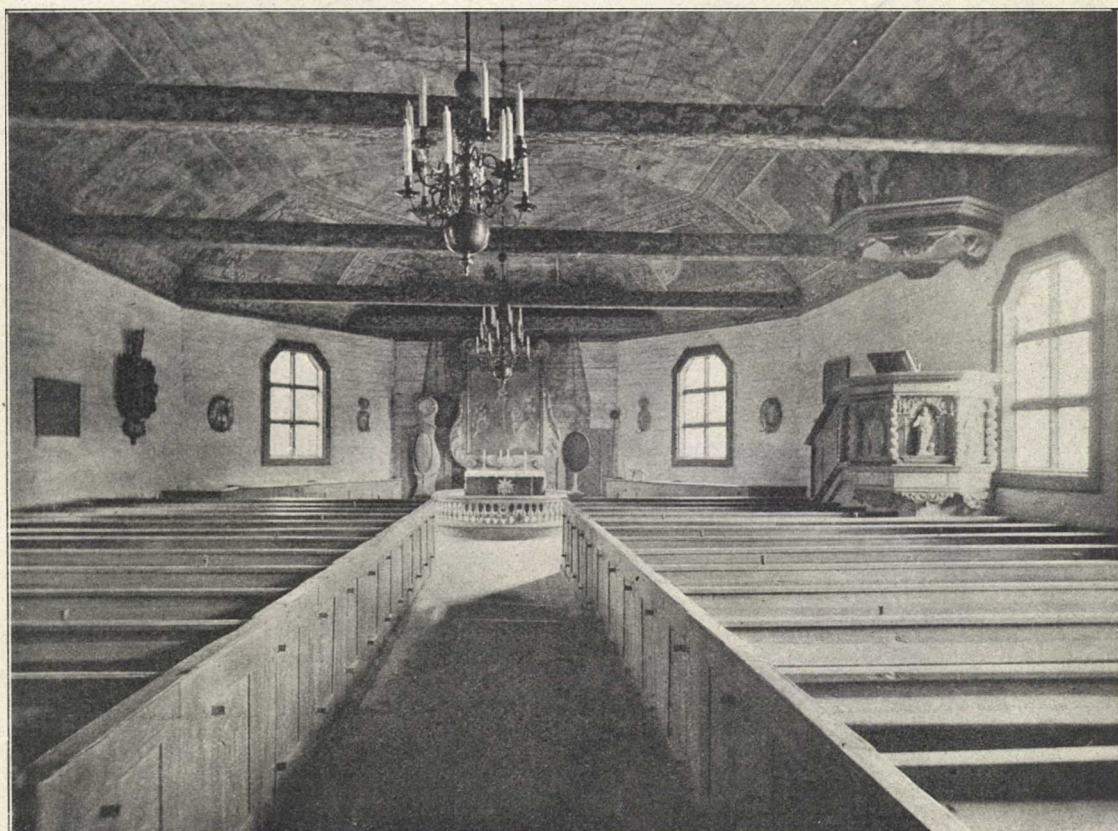
— Du borde egentligen vid det här laget kläda dig i säck och strö aska på ditt hufvud, sade han plötsligt omotiveradt, nickade farväl och försvann. En sekund därefter stack han på nytt hufvudet in genom dörren. — Akta dig så att inte presidenten förvrider hufvet på dig, sade han.

Men det var ändå precis hvad han gjorde.

II.

Det lysande middagssällskap, som samlats för att fira parlamentets inkallande, fick, då det rest sig från bordet, se presidenten i egen person styra hän mot den första kvinnan och kunde sedan konstatera hvad hela landet genom tidningarna visste följande dag, att han talat med henne i drygt tio minuter! Jeannie brukade inte annars smälta inför auktoriteter och såg rätt svalt på presidenten. Men det var omöjligt att inte något beröras, när en man med världens ögon riktade på sig i förbidan talade till en som till en man, en kamrat, om den nuvarande situationen; om den smärta, som fyllde honom, när händelserna i tunga kolonner marscherade upp och besegrade, väl inte hans pacifistiska principer, det var ju för dem han ville gjuta sitt blod, men hans yttre handling och hållning i dag.

För ett år tillbaka hade Jeannie som medlem af en fredsdeputation uppvaktat honom. Han hade då frågat: Men hvad önskar kvinnorna af mig? Jeannie hade dristat sig att svara: Att ni skall utföra ett moraliskt hjälteåd.

Interiör af Seglorakyrkan med altaret och predikstolen. Pressfotobyrå.

Nu frågade han inte, emedan han redan fattat sitt beslut. Men han visade henne den hedern att förklara för henne hvarför han, som fått kvinnornas röster just på grund af sin pacifism, nu måste leda republiken i krig. Hon måste förstå, att den autokratiska makt, som höll världen i skräck, inte hade respekt för hennes fosterland, så länge det var fredligt, tvärtom kränkte det hänsynslöst, intrigerade mot det, mördade dess undersåtar. Hon måste förstå, att den, som inte motstod våldet, hjälpte det till seger. Men segrade våldet, då farväl bland mycket annat med kvinnornas framtid i staten, de skulle tränas tillbaka för dem som kunde sätta makt bakom anspråken.

— Något slags våld måste ju alltid segra, vågade Jeannie invända, eftersom vi ska sätta våld mot våld?

— Men förstår då inte kvinnorna den oerhörda skillnaden mellan våld och våld? Hans röst hade ett grand af ofärlighet, som förrådade att svaret inte var honom helt likgiltigt.

Hans genomträngande grå blick läste och tydde det plötsliga uttryck af pina och osä-

Min kära om våren.

MIN KÄRA har skära små gropar i haka och kind.
Byns alla gloende glopar gapa i morgonens vind.

Min kära är rank som en lilja, hennes hy är klar som en dag, och hennes lilla vilja är — sorgligt att säga! — min lag.

Isynnerhet om våren — då är jag svag som ett rö, och folket säger: "Där går en, som ser ut som skulle han dö!"

Jag följer henne i spåren, snällt som en trogen hund.
Jag skyller min nesa på våren, på sippor och knoppande lund...
OVE EKELUND.

kerhet hans ord framkallat i detta resoluta ansikte.

— Det är att förtvifla åt, sade han och hans röst fick ett beslöjadt uttryck. Men nu är stunden inne att för vår del lösa problemet om fredsvännernas hållning inför det onda i världen, och jag anser att det finns bara en lösning, den jag kommer att föreslå parlamentet i morgon, som sagdt... ni förstår... Hans uppmärksamhet fångades af en liten grupp personer, som nalkades den plats där de sitta, han blef tankspridd och lät meningen glida ut. Så samlade han sig på nytt: Tro inte, sade han i lifet hastigare tempo och betraktade henne med ett vinnande leende, att kvinnorna, fredsvännerna, är ur spelet, därför att vi börjar krig. Ni måste alla hjälpas åt att resa en oemotståndlig moralisk vilja i hela landet, så att segerns dag blir begagnad med större ädelmod och rättvisa än någonsin en segrare i världen visat.

Han sade det sista med en glimt af hänförelse, som illuminerade hans annars något kantiga och stela, alltför intelligenta ansikte.
(Forts.)

SOMMAREN BÖRJAR BLI NÄRGÅNGEN — den enda närgångenhet som ingen människa tar illa upp, om inte möjligen våra vinterteatrar herrar direktörer, hvilka af lättförklarliga skäl ingenting ha emot fullt och kallt väder.

De spela också final allt hvad de hinna. Dramatiska teatern skickar fram ett franskt lustspel "Den gröna fracken" af herrar Robert de Flers och G. A. Caillavet, hvilkas sprudlande kvicka komedi "Kungen" torde höra till stockholmspublikens bästa teaterminnen. Afven detta stycke, som muntert gisslar Franska akademien, är ett glänsande prof på fransk esprit och fransk ironi. Det skyr inga elakheter, då det gäller att afhåna de fyrho odödlige, men anloppen åtföljas af ett så godt löje, att svedan blir mera en kittling än en smärta. Hvilken af Institutets medlemmar, som inte är alldeles blottad på intelligens, skulle kunna undgå att roas af sin karrikatur i hertig de Maulévriers förbenade skepnad, denna praktblomma från ett sloknadt monarkiskt Frankrike, som vid ett besök hos republikens president varseblir en byst af republikens gudinna och

Från scenen och estraden.

frågar: "hvem ska det där föreställa?" Eller som i greve Hubert de Latour-Latour finner en idealisk kandidat till akademien, emedan den unge mannen är precis så glanslös och obetydlig som behöfs för att bli värdig den gröna fracken.

Stycket ges förträffligt. Herr Personne har utformat sin hertig de Maulévrier till en fräaktig gammal aristokrat, knakande af själfmedvetenhet och förakt för den tid hvori han lever och bilden genomföres med sträng konsekvens. Hr de Wahl är saftigt rolig i greve de Latour-Latours roll, äfven om han icke öfverraskar med några nya drag af komisk karaktärisering. Hans galleri af unga män med mera pengar än hufvud är f. ö. så skiftande, att han näppeligen behöfver söka nya uttrycksmedel för deras räkning.

Fru Zanderholm gaf en fint humoristisk bild af den unga amerika-födda hertiginnan och fru Hedberg skötte sig skickligt i en flickroll, så mycket berömvärdare som uppgiften utgått något tillkrånad ur författarnes händer. Bland birollerna må nämnas herr Brovallius' lustigt karrikerade akademisekreterare, herr Olssons farbroderligt gemylliga president och hr Nilssons öfversvallande känsliga musiker. Stycket vann på premiären en glänsande framgång och kommer väl att bli höstens stora attraktion.

Svenska teatern avslutar ett succès-gynnadt spelår med ungraren Vajda Ernös komedi "Fata morgana", där fru Brunius är tekniskt ypperlig i rollen af en ung, nöjeslysten och erotiskt obeständig Budapestfru, som lägger ut sina snaror för en 18-årspojke, gör honom blixt kär i sig och sedan förnekar honom, när han i sin oerfarenhet tar hennes känsla på allvar och vill göra henne till sin hustru.

Stycket är litet af hvarje, både bra och dåligt, både underhållande och långsläpigt. Det vacklar mellan sedekomedi och lustspel, men kommer aldrig helt in på någondera linjen. Herr Brunius roliga advokattyp friskar emellertid väsentligt upp andra och tredje akterna, och scenen, då den förälskade ynglingen vill ta ifrån honom hans hustru, är af en sant komisk verkan, tack vare hans förträffliga spel — en blandning af raseri, häpnad och räddhåga, som han genomför mönstergillt. Ynglingens roll, en ganska svår och i fråga om stämningsskiftning komplicerad uppgift, är lagd på herr Nils Ranfts unga skuldror. Han har vid ett föregående tillfälle visat prof på en gryende talang, men att han efter några få veckor skulle hunnit förvärfva sig den inre mognad, som fordras för att återge unge Györgys i sin uppflamning vardande känslolif, var knappast att vänta. Tills vidare bör han nog ge sig i kast med mindre maktpåliggande uppgifter.

Intima teatern har bjudit på ett gästuppträdande af en norsk skådespelare William Ivarson från Bergens nationalteater, hvarvid Vilhelm Krag's drastiska lustspel "Baldevins bröllop" fått göra sin tredje reverens för Stockholmspubliken. Den norske gästen är tvifvelsutan en god aktör, men hans Baldevin var på intet vis märkvärdig. Den rucklande hamnschåaren, som trots allt är en smula kavaljer och inte så litet tjufpojke, blef i hr Ivarsons framställning blott en

beskedlig slusk. Om skådespelaren besitter någon komisk fantasi, borde han inte ha besparat oss den. För öfrigt gjorde stycket i sin helhet ej samma friska intryck som vid dess föregående framträdande på samma scen, ehuru våra egna ingalunda spelade dåligt. Kanske berodde det på att våren ropade utanför och att Humlegårdens häggdoft frängde ända in i foajén.

Djurgårdsteatern har börjat sommarkampanjen med en antikvit, ett lustspel af Terentius, Evnucken, eller som det i sin moderniserade form heter: "Slafvinnan från Rhodos." Skall det ses ur synpunkten af ett experiment eller som ett demonstrationsobjekt till antikens litteraturhistoria kan det gå an, men som program på en stockholmsk sommar-teater 1918 hör det näppeligen hemma.

Spelet och uppsättningen ägde emellertid förtjänster. Herr Ståhls lyckligt karaktäriserade Diogenes, fru Hansons strålände hetär och hr Sandborgs legooöverste gjorde allt hvad göras kunde för att ge lif åt den atenska fornvärlden.
ARIEL.

Herr de Wahl som greve de Latour-Latour i "Den gröna fracken" på Dramatiska teatern. Almborg & Preinitz foto.

Fru Zanderholm som hertiginnan de Maulévrier i "Den gröna fracken" på Dramatiska teatern.

SVAR

N:r 152. Om den man, ni skriver om, fortfarande är kär i er och ni besvarar hans böjelse på allvar, finnes ju intet som talar emot ett äktenskap mellan er och honom. Ni har ju ej heller någon anledning att kasta bort er lufslycka genom en alltför onödig och långtgående tillbakadragenhet på grund af ett för länge sedan gjort felsteg. Ni bör dock icke själf föra frågan om äktenskap på tal — sådant är väl ändå mannens sak. Men ni bör genom fortsatt korrespondens visa, att ni nu känner varmare för honom, och underteckna edra bref med exempelvis »tillgifna väninna». Gifvetvis bör ni också gärna sammanträffa

med honom och därvid på ett fint sätt lägga edra känslor i dagen. — Skjut ej lyckan ifrån er, om den synes vilja komma! Ranje.

— Enligt mitt förmenande bör ni fortsätta att brevväxla med honom. Men ni skall tåligt och lugnt afvakta händelsernas gång och inte på något sätt söka framtvunga något ord af honom angående er gemensamma framtid. Om ni bör avsluta breven med vän eller väninna? frågar ni. Sätt vän. Ni säger att ni äro uppriktigt goda vänner och han är en gentleman och fin i sitt uppträdande gentemot er. Detta är ju mycket bra. Men så säger ni att ni ej är säkra på om det någonsin blir något er emellan. Det kan man också tänka sig. Men har han tidigare älskat er, så talar han nog en gång. Så säger ni att ni

börjar känna varmare känslor för honom än förr. Det är helt naturligt. Så säger ni att ni skall sammanträffa i sommar, men att ni inte vet om ni skall fortsätta med bekantskapen. Jo, visst skall ni det. Det vore ju barnsligt annars. När ni nu älskar honom, och vet att han har tyckt om er förut. Han vågar kanske inte tala, helt enkelt. Han tror kanske att ni tycker om den andre ännu. Låt honom så nätt veta att ni inte tycker om den där andre mer. Men er egen kärlek bör ni inte tala om. Låt den bara lysa fram i edra ögon, så skall han känna den och förstå den, veta att den finns. Är det nu så, att han älskar er, så skall han tala. Talar han inte, så är det bara vänskap från hans sida. Men detta hindrar inte att den kan värmas till kärlek, såsom er egen gjort. Då

får ni bara lugnt och tåligt afvakta. I nödfall resignera, om han aldrig talar. Men håll i så fall fast vid hans vänskap. Det är ju godt med en vän, om det nu inte kan bli mera. Fast jag tror att ni med förstånd och tålmod får honom till er hjärtvän till sist. Ebon.

N:r 153. Köp hellre färdiga möbler från Katrineholm eller Bodafors Möbelfabriker, hvilka sälja billiga och stilrena hvitlackerade sådana. Roco-möbler, handgjorda bli dyrbara i dessa tider på grund af det myckna arbetet å desamma samt de höga arbetslöner. Nordiska Kompaniet, Stockholm, Svensk Hemslojd, Stockholm ha nog mest att välja på af de lämpliga önskade möbelygerna. Benfärgad tapet med rosafärgade buketter är ganska vackert, vackrast

dock en nyans ljusare än det rosafärgade möbelyget. Mollgardiner passar utmärkt och finnes att få. Blågrått, gammalblått är förtjusande mot vitt med tapeter i samma färg, gula jalusier äro oftast soläkta och passar utmärkt till nämnda färg, de ge en illusion af sol i rummet äfven under mörka kulna dagar. Glory.

N:r 154. Gnid i möblerna med en blandning af matolja och rödvin. Kraftig gnidning efteråt, tills det blir fullkomligt blankt på alla kanter och ytor. A. F.

N:r 155. För utbildning inom textilbranschen vill jag på det högsta rekommendera Aktb. S:ta Birgitta-Skolan, Regeringsgatan 19—21, Stockholm, där efter genomgången kurs fast anställning beredes elever, som ådagalägga verkligt intresse för sitt arbete. Begär prospekt. Friplats kan event. erhållas. Igun.

N:r 156. De Blindas Förening har till uppgift att hjälpa blinda. Blindbibliotek ha inrättats, blindas arbeten försäljas o. s. v. Bäst är att skriva till redaktör Klas Lundin, Majorsgatan 12, Stockholm, hvilken utger »Sympathia», tidskrift för de blinda och deras vänner och helt säkert kan lämna de bästa upplysningarna om den hjälp ni kan få. Ranje.

N:r 157. Har ni i så många år haft samma arbete och är så pass gammal är det ej så lätt att »sadla om». — Kan ni ej genom att mer sätta er in i ert nuvarande arbete lyckas förvärfva er intresse för det samma och möjligen, genom förvärfvande af större kompetens vinna bättre ekonomiska villkor? — Man kan inbilla sig, att ett arbete är intresselöst, så att det blir en fix idé och det för en också blir så. Men faktum är att hvarje arbete äger sitt intresse. En stenograf och maskinskrifverska utan språkkunskaper har ej någon särdeles ljus framtid. Och en fotografs tröttsamma retuscheringsarbete m. m. kan också vara mer än intressedödande.

Mitt råd är, gör det bästa af hvad ni har! Ethel.

N:r 158. Man gör sig i allmänhet onödiga bekymmer, när det är fråga om att uppfylla konventionella regler. Äger ni, som er fästman säger, god takt, hjälper det er mycket. Genom aktgifvande på hur andra, belevade personer föra sig i sällskapslivet, kan ni lära mycket. Dessutom kan ju er fästman vara er en god hjälp. Livet visar ofta prof på fruar, som förvånansvärdt fort tillägna sig god umgängesvana och fin takt. Det vill endast litet hänsynfullhet och själförtroende till. Ranje.

N:r 159. Det är ju ett allmänt vedertaget bruk, att om man söker en person men ej finner honom hemma, viker man sitt visitkort och lämnar det. Sättet, på hvilket man viker kortet, spelar ingen roll och äger ej någon särskild underförstådd betydelse. Ranje.

N:r 160. Bästa medel mot liktornar är: Collodin, 25 gr., Acid., Salicyl, 2,5 gr. Till pensling hvarannan dag. Fås å apotek. Sixtus.

— Bästa medel mot liktornar är dagliga varma fotbad, som mjukar upp förhårdningen, som sedan så småningom låter sig bortplockas, samt så stora skodon att minsta tryckning ej förekommer. Ethel.

N:r 161. På denna fråga har intet svar inkommit.

N:r 162. Barnappfostringsbidraget utgår med hänsyn till faderns inkomster. 15 kr. synes vara för litet. Vänd eller till de advokater, som i städerna ha att afgiftsfritt lämna juridiskt bistånd åt obemedlade. God hjälp torde äfven kunna erhållas genom hänvändelse till barnavårdsnämnden på eder ort. Ranje.

— Vänd er med förfrågning till Barnavårdsnämnden på er plats. Ethel. (Forts.)

Oöfverträffadt för tändernas rationella vård

REGNKAPPOR

FÖR HERRAR OCH GOSSAR

HERR-
GUMMIKAPPOR
fr Kr. 58:— till 150:—

OLJEKAPPOR
SVARTA OCH GRÅ
FÖR HERRAR
från Kr. 42:— till 72:—
FÖR GOSSAR
från Kr. 24:— till 31:—

REGNKRAGAR
MORKBLÅ, IMPREGN
FÖR HERRAR O. GOSSAR
I ALLA PRISLAGEN

HERR- O. GOSSKONFEKTIONS-
AVDELNINGEN I TR

A/B NORDISKA KOMPANIET

En ordentlig husmor

vet, att lukt av sill, ättika etc. är svår att få bort från knivar o. gafflar. Med A.-B. T. F. Nordstjernans i Söderhamn Knivputs är det lätt. Föremålen bli dessutom silverblanka utan nötning. Glöm ej heller Nordstjernans Metall-, Spisel-, Zink-, Silver- o. Fönsterputs. »Härliga» säga alla.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2—8 JUNI 1918.

SONDAG. Frukost: Bröd; smör; strömmingsflundror med potatis; kaffe eller te. Middag: Kokt kall hamburgerbringa med potatissalad å la Idun; kokt sparris med enkel muslinsås; päron eller plommonkompott med falska biskvier.

I alla väder

är

Gahns Maniol

det bästa för huden.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; bräckt hamburgerbringa (rester från söndag) med potatis; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; Eskilstunasoppa.
TISDAG. Frukost: Bröd; marmelad; hafremjölsvälling; rödbetsalad med potatis; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Mannagrynssnibbar med stufvad spenat; äppelmarmelad med vaniljsås.
ONSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; pytt i panna (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Vegetarisk; Svartrotspuré; makrill, stekt i filéer med potatis.
TORSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kryddsill med potatis; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; plättar med sylt.
FREDAG. Frukost: Bröd; kaviar; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Lefverbiff (af oxlefver och ransoneringsfläsk) med potatis; rabarbersoppa.
LÖRDAG. Frukost: Bröd; smörersättning; uppvärmd lefverbiff med potatis. Middag: Kokt kolja med persiljesås och potatis; majsenkräm med saftsås.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836
Värmlands äldsta och nu dagliga
tidning. Telefon: Namnanrop.

A.-B. PHARMACIAS
PARAMINT
PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta
vid epidemier.
Flaskor om 50 st. Kr. 1.75.
SÄLJAS ÖVERALLT

KULLGRENS GRAVVÅRDAR

Begär katalog från

KULLGRENS-UDDEVALLA

ÖMBÄRLIG

I ALLA HEM!

IDUNS KOKBOK

7:DE UPPLAGAN
PRIS KR. 6:—

melad; kryddsill med potatis; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Bröd; kaviar; strömmingslåda med potatis; kaffe eller te. Middag: Lefverbiff (af oxlefver och ransoneringsfläsk) med potatis; rabarbersoppa.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; smörersättning; uppvärmd lefverbiff med potatis. Middag: Kokt kolja med persiljesås och potatis; majsenkräm med saftsås.

RECEPT:

Strömmingsflundror (f. 6 pers.). 36 strömmingar, 2 msk. salt, 1 liten knippa persilja, 1 liten knippa dill, salt, hvitpeppar.

Till panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1 msk. mjölk, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. flott (60 gr.).

Beredning: Strömmingen rensas, ryggen borttages, den mörka hinnan skrapas noga bort och strömmingen sköljes mycket väl och får ligga i kallt vatten en kvart. Den klappas därefter in i en fiskhandduk och ingnides med saltet. Persiljan och dillen rensas, sköljes, klappas in, haocas fint, vrides i en duk och blandas därefter väl med saltet och hvitpepparn. Två strömmingar läggs mot hvarandra med skinnsidan utåt och litet af persilje- och dillblandningen strös emellan dem. De doppas först i mjölet, därefter i ägget, vispadt med vattnet, och vändas sedan i stötta skorpor. Flundorna stekas i flottyr 6—8 min. på hvarje sida, uppläggas på varmt fat, garneras med persilja.

Enkel muslinsås (f. 6 pers.). 60 gr. smör, 2 msk. mjöl (20 gr.), 2 gr. salt, 3 gr. socker, 1/2 gr. hvitpeppar, 3 äggulor, 1 del. grädde, 1 del. vatten, 1—2 tsk. vinäger.

Beredning: Smöret röres i en ljum kastrull tills det är vitt och pösigt, därefter hedrörs mjölet, kryddorna, äggulorna, en i sänder och sist grädden. Kastrullen sättes öfver svag eld, det kalla vattnet tillsättes, litet i sänder, under ständig vispning och säsen får sjuda, tills den är tjock och glansig, då kastrullen lyftes af och säsen afsmakas genast med vinägern samt hålles varm i vattenbad.

Oxsvanssoppa (f. 6 pers.). 1 oxsvans, 2 msk. flott (40 gr.), 1—2 rödlökar, 2 morötter, 1 palsternacka, 1/4 rotselleri, 5 persiljestjälkar, 1 lagerblad, 3 lit. vatten, 15 gr. majsen, mjöl, salt, socker, cayenne, 1/2 del. torr scherry, (1 msk. tomatpuré).

Beredning: Oxsvansen sköljes i kallt vatten, skällas i kokande vatten, torkas med en duk och hugges i stycken efter lederna. De största bitarna klyfvas på tvären. Löken skalas, rötterna ansas och skäras sönder, persiljan sköljes och bindes ihop med lagerbladet. Flottet brynes i en järnkastrull, köttet och rotsakerna läggs i och få brynas vid sakt eld omkr. 1 tim. Därefter tillsättes 1/4 lit. af det kokande vattnet, som under jämn röring får koka ihop till gelé. När geléet fått en vacker mörkbrun färg, utan att bli brändt, spådes resten af vattnet på och soppan får sakt koka med tätt slutet lock omkr. 3 tim. eller tills köttet är fullkomligt mört. Det tages då upp med hälslef, svansbitarna skrädas, köttet skäres i små bitar och lägges i soppskålen. Soppan silas, skummas väl, får koka upp, afredes med majsenamjöllet, utrördt i 1/2 kkp. kallt vatten, och får därefter koka under röring 5 min. Afsmakas med kryddorna, vinet samt tomatpurén och hålles öfver köttet i soppskålen. Serveras mycket varm. — Om så önskas kan en kokt morot skäras i vackra figurer och serveras som garnityr i soppan.

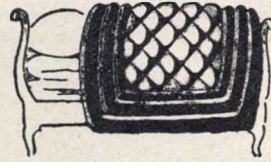
Lefverbiff (f. 6 pers.). 6 hg. oxlefver, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 msk. mjöl (20 gr.).

Till stekning: 30 gr. flottyr.

Sås: 1 lök, 1 msk. flott (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl (15 gr.), 3 del. vatten, 1 tsk. soja, salt, socker, hvitpeppar.

Beredning: Lefvern får ligga i kallt vatten omkr. 1 tim., torkas med en köthandduk och hinnan drages af. Den skäres därefter i 1 cm. tjocka skifvor, som beströs med salt och peppar och vändas i mjölet. Smöret och flottynen brynas, bifarna läggs i och få steka vackert bruna på båda sidor, hvarefter de uppläggas på varmt fat. — Löken skalas, skäres i fina tärningar, brynes i flottet, som därefter fräses med mjölet 2 min. Buljongen spådes på och säsen får koka 5 min., hvarefter den afsmakas med soja och kryddor. Den hålles öfver bifarna, som garneras med stekta, rimsaltade fläskskifvor. Serveras med potatis.

DUN TÄCKEN

Dubbelt hållbara mot
vaddtäcken,
Högsta komfort.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik. Fjäderrenseri.

VINSLÖF.

Katalog
på
begäran.

Rikstel.
20 &
121.

Kaktus

bästa rumsväxter tarva
ringa omvårdnad, böra ej
saknas i något hem.

Begär priskurant!

SOLBERGA

HANDELSTRÄDGÅRD,
VÄSTERÅS.

Barnängens

Parba-Tvål

→ är en efter de noggrannaste förfaringssätt framställd neutral, öfverfet, ren tvål,

absolut fri från kaustik alkali.

Som utgångsmateriel användes särskilt utvalda, friska fetter. Efter förtvålning och upprepade utsaltningar befräas tvålmassan genom special metod från varje spår af frätande alkali, torkas i särskild torkmaskin samt arbetas fullkomligt homogen på granitvalsar.

→ är genom sin höga fetthalt, renhet och mildhet

lämplig för ömtålig hud

och rekommenderas såväl för äldre som barn.

→ är fri från alla för tvål främmande tillsatser och utgör alltså

en fullkomligt ren tvål.

PARFYMERIE
BARNÄNGEN

GRUNDAD ÅR 1868

H. M. Konungens Hovleverantör

SINGER
HEMETS SYMASKIN

Ärade husmödrar!

Det är Er månånda obehagligt hvad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter?

Det heter Gooda-Jästmjöl. Burkar å 15, 25 och 50 öre köpas och »Några bepröfvade recept» fås alldeles gratis.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Levnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner,
Strömgatan 10, Kalmar.

Obs! Cyklister. Obs!

Hvarje innehafvare af en cykel bör från och med i dag börja använda det nya tätningsmedlet för alla slags cykelslangar.

»CYCKLON»!

»Cyklon» har under nu pågående världskrig visat sig vara oersättlig för cyklister.

Hvilka äro fördelarna att använda »Cyklon»?

Joi! man behöfver ej ligga på landsvägarna och laga sina ringar, det har ej någon betydelse om en spik eller annat skarpt föremål intränger i ringen. »Cyklon» gör gamla ringar användbara, hvilket är en stor fördel i dessa tider när man ej för penningar kan få köpa en ordentlig cykelring.

Pris pr ask Kr. 1:—, fem askar sändas fraktfritt mot Kr. 5:—, som uttages pr efterkr.

Tillskrif i dag
VARUAFFÄREN, NORRKÖPING.
Obs! Återförsäljare hög rabatt.

STEINWAY & SONS

STORT LÅGER I ENSAMAGENTUREN:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM - JAKOBBERGSGATAN 39

I hvarje hem

är — så har det sagts — en uppslagsbok sådan som Kvinnligt yrkesregister till ovärderlig hjälp. Den erhålles å Kv. yrkesregisters expedition, Vasagatan 50 samt i boklädoma. Pris 2 kr. Porto till landsorten 20 öre.

Klipp annonsen!

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

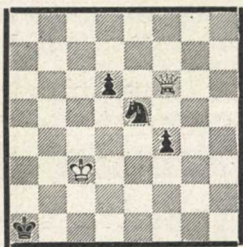
IDUNS SCHACKSPALT.

Med detta nummer fortsätta vi vår lösningstafel. I vår serie problem låta vi denna gång äfven ett par slutspelsstudier ingå och hoppas att våra lösare äfven åt dem vilja ägna en del af sitt intresse.

Pristagare i lösningstafelningen omfattande problemen i n:r 18 är herr A. Norlin, Stocksund, som rätt löst alla tre problemen.

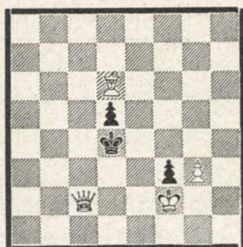
Schackredaktionen.

Problem 7.

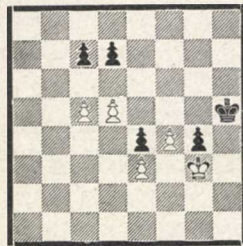
Matt i 3 drag.

Problem 8.

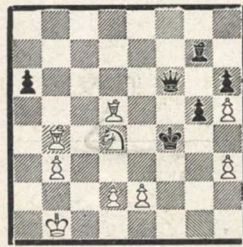
Matt i 3 drag.

Slutspelsstudie af E. Holm i Ystad.

Hvit drar och vinner.

Slutspelsstudie af G. Ling, Lund.

Hvit drar och vinner.

Lösningar till problemen i n:r 18.

4.

a) 1. Lg1-a7	Kh1-h2
2. Tg6-h6	Kh2-g3
3. Th6-h3†	och matt
  - b) 1. — — —
  2. Tg6-b6
  3. Tb6-b1†
5.

a) 1. Sf5-g7	Kb3-a2
2. Td4-d3	Ka2-a1
3. Td3-a3†	och matt
  - b) 1. — — —
  2. Kc1xc2
  3. Td4-a4†
6.

a) 1. Le7-h4	Kd5-e4
2. Sd7-c5†	Ke4-e3
3. Dd8-g5†	och matt
  - b) 1. — — —
  2. Sd7-e5†
  3. Lh4-e1†

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Ungmor. Kan ej användas.

Sixtus. Redbart visserligen, men ack hur slitet i fråga om det poetiska uttrycket!

Agnes E. Eder bibliska fantasi präglas icke af den minsta originella syn på ämnet. Afslutningen med de purpuröda rosorna i en krans kring det första människoparet verkar koloreradt gratulationskort — och sådana äro, som ni vet, inte vidare smakfulla.

V. V. Lyriken öfverflödar. Därför — nej!

Bia. Edert manuskript gick i papperskorgen.

Y. X. Gick också i papperskorgen.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskriffter när Ni svarar på annons om ledig plats.

BILDAD, barnkär flicka något kunnig i enklare sömnad erhåller plats att såsom familjemedlem betraktad vara husmodern behjälplig med de göromål som inom hemmet förekomma. Platsen att tillträda i början af juli. Sökande torde sända rek. och om möjligt foto. samt uppgift å löneanspråk märkt »Godt hem», p. r. Filipstad.

BARNSKÖTERSKA, helst examinerad, barnkär, ordningsam, frisk och glad erhåller plats för 2 flickor, 7 och 5 år samt en baby, den 15 juni eller innan. Svar med betyg, foto, och lönepretentioner till »Barnsköterska», p. r. Mariestad.

BÄTTRE, vänlig pliktrogen flicka som är villig sköta alla inomhus förefallande göromål med hjälp till gröfre sysslor får genast plats i god barnlös familj i vacker landsortsstad. Familjemedlem. Svar med betyg, åldersuppgift, foto, och lönefordringar sändas under adress »Duglig», Idun exp. f. v. b.

ARBETSVAN, kunnig och pålitlig hushållerska, kompetent att med ordning och omtanke ensam eller med tillfällig hjälp sköta en persons hushåll får plats hos undertecknad från den 15 juni. Goda rek. erfordras. Svar med uppgift om löneanspråk etc. till med. doktor Anna Dahlström, Stigbergstorget 7, Göteborg.

LÄRARINNA, kompetent att läsa 6:e klassens kurs med två 15-års flickor, önskas till prästgård i Sthlms närhet. Svar jämte bet. foto, och löneanspråk till kyrkoh. Herm. Palm, Sånge prästgård, Svartsjö.

UNDERVISNINGSVAN o. musikalisk guvernant erhåller plats från 1:sta sept. i tjänstemannafamilj i mellersta Norrland. Undervisningen afser 3 flickor i åldern 6-10 år. Svar med betygsafskriffter och lönepretentioner till »Ingenjör-tjänstemannafamilj» under adr.: S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FÖR EN DUGLIG och pålitlig kokerska eller hushållsfröken finnes plats ledig hos disponentfamilj vid bruk i Värmland 1 juli eller 1 aug. Svar med betygsafskriffter, foto samt uppgift om lönepretentioner torde sändas till »Disponentfamilj 1918» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

ATT LÄSA IV:kl. kurs med en gosse och II:kl. kurs med en flicka samt undervisa båda i musik sökes för nästa läsår kompetent guvernant. Svar till »Värmland 1 sept.» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BILDAD, enkel flicka erhåller plats på västkusten som barnsköterska i familj med 5 barn 13-2 år. Svar med foto, löneanspr. och ålder till »Barnkär - Familjemedlem», Idun exp. f. v. b.

BITR. FORESTÄNDERSKA sökes för Göteborgs hospitals mansafdelning. Grundlön 600 kr., med f. n. 20% förhöjning och därtillräkta krigstidstillägg. Naturaförmåner de vid hospital vanliga. Sökande, som bör ha sina vid sinnessjukvård, hänvända sig till Öfverläkaren.

VÄGEN TILL FRAMGÅNG ligger alltid öppen för den, som genom ökade kunskaper vill skaffa sig större inkomster och därigenom bereda sig en trygg framtid.

I vår undervisning pr korrespondens ha tusentals unga män och kvinnor funnit det medel, varigenom de kommit i besittning av förmånliga, välavlönade platser

Följ deras exempel!

Eder ålder, boningsort eller nuvarande sysselsättning utgöra ej något hinder vid undervisningen. Betalningsvilkoren äro synnerligen förmånliga.

Ifyll bredvidstående kupong och insänd den till oss i öppet kuvert, frimärkt m. 4 öre.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringsätt är att sätta in en liten annons i Idun. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 3 kronor. Beloppet insändes i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

Köksunderföreständerskebefattningen

vid Stockholms stads allmänna försörjningsinrättningens sjukhuskök är till ansökan ledig att tillträdas den 1 juli detta år. Begynnelselönen 500 kr. pr år jämte 5 ålderstillägg å 100 kr. efter respektive 3, 6, 9, 12 och 15 års välvitsordad tjänstgöring samt fri kost och möblerad bostad med värme och lyse m. m. Dyrtidstillägg. Till befattningen antages icke person, hvars lefnadsålder öfverskridit 30 år. Ansökningar, ställda till inrättningens styrelse och åtföljda af betygsafskriffter, läkare- och fröjdebetyg, emottagas till den 14 juni 1918 kl. 12 m. af inrättningens sysselman, som å inrättningens kontor Flemmingsgatan 22, hvardagar mellan 8-10 f. m. lämnar närmare upplysningar.

Undervisningsvan lärarinna

helst med högre komp. får plats att under ferierna läsa med 15-årig gosse särskildt matematik och tyska samt att bibringa honom i allmänhet större mognad för gymnasiets 1:sta ring. Undervisning i matematik för 11-årig flicka önskas också samt om möjligt i pianospelning. Sökande bör vara husmoders hjälpredda och sällskap. Tillfälle till bad, rodd och utfärder i vacker trakt. Svar, ref., lönepret. och foto till »Nytta och trefnad», Djursholm p. r.

En flink vel utdannet kokke

saa vel i kokning som bakning faar plads straks hos fabrikeier C. Borgen Stavanger, Norge. God betaling. Utan gode attester nytter det ikke at melde sig.

Handarbetslärarinna

vaken, intelligent, rask och ordentlig kunnig i allt slags konstbroderi, knyttning, hälsöm m. m. och fullt kompetent att på egen hand leda undervisningen erhåller förmånlig plats vid privat läroanstalt i Stockholm. Den som är kunnig i linnesömnad äger företräde. Svar märkt »Augusti 1918», Allm. Tidningskont. G. Ad. Torng.

1:sta Husa

erhåller en god plats i familj i Stockholms närhet. God tillgång på mjölk och andra födoämnen. Fria resor. Lön 35 kr. Svar till »Kunniga, Annonsbyrån, Nord. Komp.

Sköterske-plats

vid Dals-Eds epidemisjukstuga är till ansökan ledig. Begynnelselönen 700 kr. jämte 30 kr. pensionsbidrag och fritt vivre. Ansökningshandlingar, åtföljda af läkarebetyg adresseras till: Sjukstugestyrelsen, Dals-Ed.

Sjuksköterske-elevplatser

att tillträda genast. Läkareintyg och eventuellt betygsafskriffter sändes till Husmodern, Kroppefjälls Sanatorium, Dals-Rostock.

PLATSSÖKANDE

PLATS i god familj önskas af 15-års snygg och ordentlig flicka från landet, som hjälp i hushållet eller passa barn. Fri resa samt någon lön önskas. Sv. t. »Märtha», Idun exp.

MOT VIVRE och resor önskar språkk. lärarinna vid 6-klassig sam- och komm. mellanskola sommarplats. Studerat utomlands. Äfven svenska ämnen. Huslig. Svar till »Nytta och nöje», Idun exp. f. v. b.

KV. GYMNASTIKIDIREKTÖR önskar plats vid badort eller i familj. Deltagar äfven gärna i husliga sysslor, skrifögöromål o. dyl. Tacksam för svar till »A. L. O.», Lund p. r.

MOT FRITT VIVRE eller någon liten lön önskar elementarbildad flicka plats att läsa med barn, äfven villig deltaga i husliga sysslor. Palmquist & C:o, 17 Malmkilnadsgatan, Stockholm.

EN SEXTONÅRIG skolyngling, frisk och stark, synnerligt ordentlig och sköttsam, önskar plats på landet under sommarmånaderna, helst där tillfälle till bad finnes. Svar till fil. kand. Nils Hagström, Norra Latinläroverket, Stockholm O.

HUSM. PÅ LANDET, som önskar en duktig hjälpredda till hush., trädg. och barn bedes meddela sig med sign. »Husligt intresserad», denna tidn. exp. f. v. b.

UNG LÄRARINNA önskar plats i familj, villig deltaga i arbete, mot fritt vivre. Sv. till »J.» denna tidning. I STORRE HEM PÅ LANDET, helst prästgård eller herrgård, önskar ung flicka, som instundande månad med goda betyg slutar fackskolan i Uppsala husmoderskurs plats i medio af aug. el. 1 sept., som hushållsfröken. Referenser fördras och gifvas. Svar till »Familjemedlem», Allm. Tidn. kont., Uppsala.

FIL. KAND. med engelska och franska som hufvudsämen, f. n. anställd vid kom. mellanskola i svenska och tyska, önskar under 4 å 5 veckor i sommar plats hos familj eller ensam dam (gärna utländsk) som hjälp och sällskap vid badort eller för att ge lektioner. Vistats i England och Tyskland. Svar märkt »N. S.» torde sändas under adress Velandaa p. r. UNG, BÄTTRE FLICKA, frisk och stark, önskar mot fritt vivre åtfölja familj till landet som hjälp och sällskap (Ej som jungfru.). Svar inom 8 dagar till »Familjemedlem», Sv. Telegrambyrån, Örebro.

HANDARBETSLÄR., elementarbild., önskar mot fritt vivre o. fria resor, deltaga i alla inom ett hem förekom. sysslor. Sv. t. »Karina», d. t. exp.

KVINNLIG sjukgymnast, nyutexam., önskar plats, helst privat, den 1 juni, event. tidigare. Goda betyg och ref. finnas. Obs! Äfven kunnig i skönhetsvård. Svar till »Sjukgymnast 25 år». Allm. Tidn. kont., Gust. Ad. torng, Stockholm.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i Idun, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En annonsplats — 10 mm. stor — kostar endast 3 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 30 öre pr mm. därutöfver.

HERMODS Korrespondensinstitut

Slottsg 53 B. Dir. H. S. Hermod. Malmö.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Ert illustrerade prospekt för den bransch, för det yrke eller den kurs, framför vilken jag markerat ett kors (x).

Affärsman	Förvaltare
Bokförelse Kontorist	Kronolänsman
Kassör, Stenograf	Tecknare
Korrespondent	Konstmålare
Elektrisk maskinist	Folkhögskolekurs
Elektrisk montör	Lantmannaskolekurs
Ångmaskinist	Småbrukarekurs
Ångpannekötare	Realskolekurser
Maskinritare	Studentkurser
Byggmästare	Tyska, Kyska, Engelska, Franska
Lantruksbokh.	Inträdeskurser vid fackskolor
Ladugårdsförest.	
Lantruksinspektör	

Namn .....

Adress .....

Idun b 6. 2. 6. 18 .....

INFORMATORSPLATS, helst å landtgård önskas för sommaren att nyblifven student. Svar till »Latinare», Idun exp.

UNG FLICKA, önskar mot fritt vivre komma på landtgård att hjälpa till i hushållet. Familjemedlem. Svar till »Juli mån.», Pataholm.

UNDER SOMMAREN önsk. lärarinna med högre lär. exam. (enkel o. anspråkslös) plats i fam. att mot fritt vivre och resor undervisa barn på lägre el. mellersta skolstad. Event. (vid kort undervisningstid) villig biträda som lekttris el. dyl. Svar till »M. C.» Skara p. r.

GYMNASIST önskar under sommaren plats på landet att läsa med barn i de lägre klasserna. Sv. m. »Latinare», Svenska Dagbladet, Stockholm f. v. b.

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå. Riks tel. 171 81. Allm. tel. 241 13. Valhallavägen 115, II.

Utsänder EX. Sjuksköterskor, Barnsköterskor samt enklare sköterskor, Biträden till sjukhus.

Lärarinna

Önskar plats i familj 1 juli -10 aug. Sv. snarast till »Viv» Alsta, Hallsberg.

En 26-års flicka

önskar plats i bättre familj den 15 juni eller senare, är kunnig i matlagning och bakning samt äfven i handarbete. Svar till Postfack 15, Astorp.

2 musikaliska systrar, 17 år

från ett mycket godt hem, varaf den ena instundande vår genomgått 8 klassigt läroverk, den andra 7 klasser, önska under sommaren komma antingen tillsammans eller var för sig till större landegendom eller medfölja till badort, för att mot fritt vivre läsa med barn och vara till sällskap. Svar till »Ferieläsning den 1 juni 1918», Svenska Telegrambyrån, Norrköping.

INACKORDERINGAR

PÅ HERRGÅRD eller treflig landtgård önskas inackordering af ung flicka som behöfver luftombyte samt god och närande kost. Onskligt vore att få deltaga i lättare hemgöromål. Svar med prisuppgift till »Godt hem», Idun exp. f. v. b.

PÅ HERRGÅRD, där ungdom och tillfälle till förströelse finnes, önskas inackordering i sommar månad för ung, bildad flicka. Svar med prisuppgift till »Kaj», Idun exp.

INACKORDERING erhålles å litet trefligt hvilohem å landet. Elektr. ljus m. m. Begär prospekt och ref. Syster Elsa Fröding, Skultorp.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

Inackordering

önskas i vacker trakt vid skog o. sjö. Sv. t. »Tjänstemannafam.», Örebro p. r.

Inackordering

önskas från 1 september i Vasastaden hos bättre familj för en studerande 16-årig dam. Egert rum önskas och om jämnårig finnes är det önskvärt. Tillskott i landtmannaprodukter kan beräknas, fästes ej så stort afseende vid priset som ett godt, bestämdt och jämnt bemötande. Svar med uppgift om referenser till »Omnesidig fördel - Vasastaden» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ny hushållskurs

20 sept.-20 dec. Prospekt på begäran. Olverstinna A. Hyltén-Cavalhus, f. Frick, Sandvik, S m å l. B u r s e r y d.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar i sept.
 Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut
 Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
 Nästa kurs börjar 15 Sept.
 Begär utförligt prospekt!

Vid Professor Unmans Institut
 börjar den 14 Sept ny (ettårig) kurs i Massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt.
 Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

D:r A. KARSTEN
 Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
 Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
 Behandling af reumatiska åkommor

D:r E. Dujardin
 Kosmetisk klinik.
 Amagertorv 31, Köpenhamn.
 Spec.: Parafinbehandling för missbildn. i ansiktet, såsom på näsa, mun, kind och haka. Ärr, rynkor o. d. borttagas.

Fräkencreme
Ica Borttager fräknar finnar fnassel m. m. Pris kr. 4.50 + porto. Förs. diskret. Franska Parfyvmagasinet, Hofleverant. 21 Drottningg., Sthlm.

Underlivslidande
 och dylikt undräs bäst genom bruk af lifmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Nolibepulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspeglar 3, 5 och 15 kr. Prislista mot 10 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER,
 Möllevängsgatan 53 b, Malmö.

Mot grått hår och mjäll.
 Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som förhindrar hårfall och fullständig borttagning av mjäll och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin Parfyvmagasin, Malmstorgsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken, Rikst. Norrviken 14. Pris 6:— kr. fraktfritt.

Generande hårväxt
 ansiktet och på kroppen aflägnas fort och smärtfritt med roten genom bruket af **SERRAIL**. De hårbildande papillerna dö och håret försvinner därigenom för alltid. Oskadligt äfven för den ömtåligaste hud. Bättre än Elektrölys, som ofta skadar nerverna. Pris med bruksanvisn. Kr. 3:—
Parfymeri Ravissanté.
 Drottninggat. 26, Malmö 6

Köp i tide!
 30 el. krigsmärken kr. 1.—
 50 " " " " 3.—
 150 " " " " 20.—
 100 tyska kolonier. 20.—
 (dessa m. stora enormt).
 Kal. gratis. Alla m. köpas.
 500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.
Frimärksbörsern
 KÖPENHAMN, KLOSTERSTRÅDE 9

Annonsera i IDUN

Under
Juni, Juli och Augusti
 hålles
Iduns Expedition
 öppen
 Lördagar kl. 9—3. Öfriga hvardagar 9—4.

Båstads Hjälpension för flickor
 börjar sitt sjunde läsår den 10 sept. 1918. Attaklassig flickskola. Hemskola. Företräde lämnas åt elever, som under uppväxtåren äro i behof af ett verkligt hem. Anmälningar mottagas af Föreståndarinnan, fröken Bertha Jönsson, som äfven lämnar vidare upplysningar.

Vid Aringsbergs Hjälpension
 för flickor börjar höstterminen den 31 aug. Undervisning meddelas i alla skolämnen samt i musik. Härligaste läge vid skog och sjö, 1 1/2 km. från Alfveta järnvägsstation. Prospekt sändes på begäran. Aringsberg, Alfveta. Rikstelefon Alfveta 104. Elsa Kjellander.

Herrsätra Skolgård,
 8-klassig elementarskola för flickor, hjälpension, förlagd till Molstabergets landtegendom, Mölnbo.
 Infödd tyska, skolkökslärarinnan, exam. musiklär.
Anna Sundin.
 Adr. Molstaberget, Mölnbo. Riks. Mölnbo 4. 2 sign.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landtushållningsskola för utbildande av lärarinnor
 börjas ny tvåårig kurs den 2 okt. i år.
 Ansökan om inträde, ställd till styrelsen och åtföljd av präst-kunskaps- och läkarebetyg, det senare enligt formulär, samt övriga intyg, insändas före den 15 juni under adress Rimfors.
 Prospekt med fullständig upplysningar erhålles på begäran.

Specialutbildningskurs,
 ettårig, för unga flickor, som önska utbilda sig för anställning i allmänna och enskilda verk och inrättningar, anordnas instundande höstterminen av Styrelsen för

Oskarsskolan och Privata Högre Lärarinneseminarium
 i Stockholm. Undervisningen skall omfatta svenska språket, statskunskap och samhällslära, bokföring, stenografi, maskinskrifning, praktiska tillämpningsövningar m. m. samt — valfritt — tyska och engelska.
 Inträdesfordringar: avgångsbetyg från åttaklassig flickskola.
 Anmälan hos fröken Sofi Anderson, Riddargatan 23, Stockholm.
 Mottagningstid kl. 1—2. Styrelsen.

BENNO BECKEMANS FOTOGRAFISKA MAGASIN
 15 DROTTNINGGATAN 15 STOCKHOLM.
FRANKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Utmärkta organ
 för
annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Visby: Gotlänningen.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Växjö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55 Kungsgatan**
Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.
 Rikhaltigt urval af **Linne-** och **Bomullsartiklar.**
 Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudstyrsalar.
 Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder. Dag- och nattskjortor. hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Göteborgs nya Husmodersskola
 Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 11 sept 1918
 Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

5 JUNI **Dragning i Norrlandslotteriet!**
 Motorbåt à 3,000 kr. Herrums- eller matrumsmöbel à 1,500 kr., silveruppsättning à 1,500 kr. Valfria från 1,000—100 kr. såsom möbler, vävnader, guld och silver, koppar m. m.
 Lott à kr. 2,60 omsättningslott à kr. 2,35 från Lotteriets exp., Hernösand.

För den nyfödde.
 Komplet, elegant utstyrel, särdeles pråktiga plagg i stor modell. Hemsömd af uteslutande bästa material. Förord af läkare. Pris pr kartong 20 kr. Mönsterkartongen, välsydd 11 kr. Bärmantlar 6 kr., Filtar 6 kr. Allt förstklassigt. Inköpskort torde medfölja rekvisition.
 Fru Caspersson, Järntorgsgatan 3, Örebro.

I trefligt hem på landet
 i Uppland eller Södermanland, där tillfälle gifves att deltaga i husliga sysslor, önskar 23-årig flicka, som genomgått hushållsskola, god inackordering öfver sommaren. Svar till »23 år», tidn. Uppsalas kontor.

Kvinnor.
 Det finnes ett arbete för Eder med mycket god förtjänst som kan utföras i hemmen. Med arbetstillgång såväl i normala som kristider. Närmare meddelas mot insändandet af 50 öre i frimärken.
 Fabrikör E. Kellin, Eslöv.

FREJAMI - PASTILLERNA
 skänka lindring och böt vid hals och bröståkommor

Husquarna Ssymaskiner
 BÄSTA SVENSKA FABRIKAT

Institutet för Kvinnliga Läkareassistenter
 Nytorngsgatan 23 A, Stockholm. börjar utbildningskurs den 22 augusti 1918. Grundlig undervisning af kompetenta lärare i anatomi och fysiologi, sjukdomslära, rörelselära, laborationer och sjukvård. Öfningar i friskgymnastik och lekar. Fullständig kurs i sjukgymnastik och elektricitetsbehandling.
 Kursen varar 4 månader. Afgift 400 kronor. Begär prospekt!

Ansiktsmassage
 kan var och en gifva sig själf med Crème Salome, erkänt bästa och angenämaste medel att erhålla ren, mjuk och hvit hy. Anv. dagl. i min praktik. Pris kr. 7. Till landsorten m. postförs. utan ang af innehållet. Massagebeskr. medf.
MARIA ENQUIST.
 Exam. Sjukgymn. Institut för Skönhetsvård o. Plastiska Operationer.
 Biblioteksgatan 6—8, Stockholm.
 Riks. 160 68. A. 226 62.

Kvinnliga platssökande och lediga platser
 såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till
Iduns annonskontor, Stockholm
Idun utgifves denna vecka i A och B.